

HET LAND VAN NEVELE

JUNI
2014

JAARGANG
XLV

AFLEVERING
2

Verantwoordelijke uitgever: J. LUYSSAERT, Veldestraat 26, 9850 Merendree

INHOUD HET LAND VAN NEVELE

A. Stevens, Emigranten van groot Nevele naar Argentinië (19 ^e eeuw)	3
P. Huys, Advertenties betreffende het Land van Nevele, gepubliceerd in de 'Gazette van Gend' (1755-1774)	30
A. Bollaert, 100 jaar geleden won een Lotenhullenaar de Ronde van Vlaanderen	64
A. Bollaert, 85 jaar geleden droeg een Landegemenaar de gele trui in de Tour	67
A. Bollaert, Er is Poesele hier en er is Poesele daar...	70
Verslagen	77

EMIGRANTEN VAN GROOT NEVELE NAAR ARGENTINIË (19^E EEUW)

Zowat vijftig Nevelaars trokken naar Argentinië om aldaar hun geluk te beproeven. Hoe kwamen zij daartoe? Wie waren zij? Waren zij de voorlopers in de emigratiegolf die ook Nevele kende? Verlieten zij onze contreien omdat bepaalde toestanden hen ertoe dwongen? In deze bijdrage alvast een sfeerbeeld.

Keuze voor Argentinië

Ongetwijfeld bereikte de propaganda die over dit land circuleerde ook onze dorpsgenoten, misschien niet via geschreven teksten, maar zeker door de propaganda en de bemiddelaars in de diverse dorpen.

Propaganda

Argentinië propageert zich na zijn onafhankelijkheid in 1816 als land van de toekomst. De leidende klasse wil een land maken naar Europees model en de plaatselijke mulat-bewoners vervangen door Europese emigranten en dit onder het moto 'gobernar en poblar' wat betekent 'regeren is bevolken'. Rond 1880 was 105.000.000 ha grond op de Indianen veroverd; om die te bewerken was er een gigantisch tekort aan werkkrachten en om die te lokken waren alle middelen goed. Men startte met heel wat lokmiddelen: Een ervan was gratis grond aanbieden de bewerkbare gronden tegen zeer lage prijs verkopen.

om een idee te geven over de bevolkingstoestand volgen hier de cijfers uit 1880. Oost-Vlaanderen kende een bevolkingsdichtheid van 290 personen per km² en Entre-Rios, met een totaal van 180.000 inwoners, telde 1,5 personen per km².

Tussen 1857 en 1860 leidde **graaf de Berlaymont**¹ er een project; hij bezat een concessie van 700 ha in de provincie Entre-Rios langs de Parana rivier, maar dit project mislukte omdat hij er niet in slaagde om binnen de 18 maand er de vereiste 20 families te vestigen.

¹ Graaf de Berlaymont: het adellijk geslacht Berlaymont, afkomstig van Henegouwen is uitgestorven in mannelijke lijn in 1946.

Lijn: ZUID-AMERIKA
ELKE MAAND NAAR
MONTEVIDEO & BUENOS-AIRES

PASSAGE-PRIJZEN

1^e Klasse, naar Montevideo & Buenos-Aires. Fl. 300.

Kinderen beneden 1 jaar, vrij.

Kinderen van 1 tot 10 jaar, halve prijs.

— Retourbiljetten met 20 per cent korting. —

3^e Klasse, *Billijke Prijs*.

Kinderen beneden 3 jaar, vrij. — Kinderen van 3 tot

10 jaar, halve prijs.

Voor nadere inlichtingen vervoego men zich
aan de kantoreen der N. A. S. M. te

ROTTERDAM, Noorder-Eiland

AMSTERDAM, Prins Hendrikkade, 44

OF AAN

De Heeren W. RAYDT & C^{io}

I, SUIKERSTRAAT, I

Krantenknipsel Lijn Zuid - Amerika

AAN LANDVERHUIZERS

die in het kort naar Argentina schikken te vertrekken.

LYN : - GELLATHY, HANKEY, SEWELL & Co -
de prachtige Stoomboot

CALABRIA

zal van **ANTWERPEN** recht naar **BUENOS-AIRES** vertrekken
op 8 Mei aanstaande.

Dit prachtig schip is opzettelijk ingericht voor het vervoeren van Landverhuizers. Het tusschendeck is op eene bijzondere manier opgelicht, en verlucht; de bedden zeer goed en de netheid buitengewoon. Daar zijn bijzondere kabinen voor vrouwen die alleen reizen, voor huisgezinnen alsook voor mannen.

De reis zal slechts 25 dagen duren. Het schip zal nergens aanlanden.

Prijs der Overgangskaart, 180 Frank.

Deze die met de overtochts-biljetten van het Argentijnsch Gouvernement wenschen te vertrekken, kunnen dezelve op aanvraag, kosteloos bekomen, mits dit verschoot later in te staan.

Wij bevelen deze reis bijzonderlijk aan voor Landverhuizers. In Augustus en later in November zal de Calabria nog twee reizen maken naar Argentina.

Voor verdere inlichtingen en het bekomen der kaarten, zich te richten naar de **AGENTEN GENERAAL** :

DE HEEREN W. RAYDT & Co
1, Suiker-straat (Nabij de Schelde)
ANTWERPEN.

Krantenknipsel Stoomboot Calabria.

Van 1881 tot 1887: project volksplanting van **Eugeen Schepens**.²

Tijdens zijn opleiding te Leuven kwam hij in contact met de Argentijnse president Julio Argentino Roca die in Leuven propaganda kwam voeren voor een mogelijke emigratie naar Argentinië.

Door de emigratiekoorts gegrepen of als zakenman-avonturier vertrok hij in 1880 samen met Jules Huyvaert uit Schorisse naar Argentinië en Uruguay. In de provincie Entre-Rios stelde hij zijn project voor aan de burgemeester, de heer Retamar.

Hij onderhandelde voor zichzelf en voor zijn propagandakosten, tevens wou hij ontschepingkosten en vervoerkosten van Buenos-Aires naar Villaguay van de Belgen laten dragen door de Argentijnse staat. Hij vroeg 80 percelen grond te Villaguay van de 32 ha die hij vóór 1884 zou bevolken met 80 boerenfamilies. Hij startte zijn propaganda in Oudenaarde 1881.

De geïnteresseerden dienden over een som van 3000 frank (in goudstukken, de Argentijnse staat aanvaarde geen papieren geld) te beschikken om zich als onafhankelijke te kunnen vestigen.

De overtocht kostte 125 frank (i.p.v. 175) voor volwassenen en 65 frank voor kinderen (van 1 tot 12 jaar), de totale reiskosten bedroegen 160 frank tot de bestemming in Entre-Rios.

In oktober 1881 kwamen van de 120 ingeschrevenen slechts 41 personen opdagen (zes gezinnen= 23 personen en 18 alleenstaanden), voornamelijk uit Nukerke, Schorisse, Nazareth en Zomergem.

Om zijn project bekend te maken gaf Schepens voordrachten op een 16-tal locaties onder andere in Oudenaarde (eerste voordracht op 23.04.1881 op de Grote markt te Oudenaarde in 'Hof Van Vlaanderen'). Voor onze streek hield hij zijn voordrachten te Wortegem en Petegem.

Hij stichtte in oktober 1881 de Colonia Belga ('Vlaamsche' landbouwkolonie) in Entre-Rios. Nadien waren er nog dergelijke stichtingen in 1882, 1883 en 1887.

Als getuigenis van een geslaagde vestiging werd een museum te Villaguay opgericht met in 2009 de 'Zaal der Belgische emigranten'. Geen enkele van de Nevelse families werd hier vermeld.

Omstreeks 1890 stichtte **M. Marechal**³ van Bloemendale (Beernem bij Brugge) een Vlaamse kolonie Entre-Rios te Veneda-Puerto, Antonia-Thomas en omstreken in de provincie Santa Fé.

² Eugeen Schepens, °Welden 05.06.1853, gehuwd met Julia De Vos uit Paulatem.

³ Missionaris in Argentinië.

Op 14.03.1889 vertrekt **journalist M. Arthur De Muyttenaere** met het stoomschip 'München' naar Argentinië en schrijft er een 26 dagen durende reisverhaal in opdracht van de krant 'Nieuws van den Dag'. Voor zijn vertrek interviewde hij de Belgische minister van buitenlandse zaken prins de Caraman-Chimay.

Bemiddelaars en agenten

Hieronder volgen de namen van enkele bemiddelaars die de emigranten al dan niet konden overtuigen.

De consul van Argentinië in Gent.

M. Marichal van Bloemendaele (Beernem bij Brugge), missionaris te Argentinië.

Camille Dejaegher, consul der Argentijnse Republiek te Kortrijk.

De wervers, agenten of onderagenten en conselaars eisten tussen 5 en 20 frank per persoon voor hun tussenkomst, wat aanleiding gaf tot heel wat klachten.

Er waren tal van agenten die de concessiehoudende maatschappijen zoals de Redstar Line vertegenwoordigden.

De lokale agenten in 1897 van de rederijen W. Raydt en R. Berns waren:

Stevens Alphonse, Gent; Ceulenaere H., Maldegem; Leclercq Aug, Ledeborg; Schoutteet Jules, Eeklo; De Sauw Triphon, Tielt; Malledrie Charles, Gent; Reyners L., Wondelgem; Hoet Joseph, Lichtervelde; Willaert Henri, Handzame; Van der Heyden Camille, Overmere; Strymes L., Sint-Larent; Verkain Alfred, Wingene; Lampo Eduard, Maldegem; Canse Leo, Sint-Amandsberg. Gent.

We vinden in groot Nevele geen agenten maar wel onderagenten, die niet enkel voor Argentinië maar voor alle bestemmingen van de Red Star Line Company instaan. Per onderagent was een inlichtingsblad opgemaakt dit om de kandidaat-emigranten te beschermen.

Te **Hansbeke** waren volgende onderagenten actief.

Charles De Zutter, bijgenaamd 'Schaperken', was herbergier en voerman, *ongeleerd*.

Als opmerking op zijn inlichtingsblad staat genoteerd: "Deze persoon kan zich met geen landverhuizing bezighouden want hij kan uit oorzaak van krankheid sedert langen tijd zijn huis niet verlaten, hij is daarbij niet goed

bij zijn verstand, de zaken die er uitgeoefend worden zijn bestuurd door zijn vrouw”.

Charles De Zutter is volgens de gegevens van de bevolking uit Hansbeke **Karel Francies De Sutter** (°Aalter 1833 †Hansbeke 15.01.1894), zoon van Jacobus en Anna Maria Bonamie, was gehuwd met Amelie Constantia De Clercq. Hij was herbergier in het Dorp van Hansbeke. Amelia Constantia De Clercq (°Gent 11.02.1840), herbergierster en winkelierster, hertrouwde te Hansbeke op 17.04.1901 met Gustaaf De Smet (°Oostkamp 04.07.1844.

Te **Landegem** kennen we landbouwer **Pieter Francies Coppens** (°Landegem 09.08.1856). Hij was de zoon van Charles Louis Coppens en Pauline Tavernier en gehuwd met Marie van Vooren. Hij had lager onderwijs gevolgd en kon Nederlands, Frans, Duits en Engels spreken.

Te Merendree vinden we **Triphon Claeys** (°Merendree 30.08.1861), deze was gehuwd met Oda Philippine Herman en woonde sinds 07.10.1891 te Mariakerke. Hij was de zoon van Augustinus Claeys (°Aalter 1814), koopman en Maria Schautteet (°Knesselare 1826). Zijn beroep was bediende, hij volgde lager onderwijs en sprak Vlaams en Frans. Zijn middelen van bestaan staan omschreven als volgt: leeft met de opbrengst van zijn bediening.

DE FRANCISCANESSEN IN ARGENTINIË⁴

Een apart verhaal is de 'Sprong over de Oceaan' van de zusters Franciscanessen.

Nadat de Vlaamse diocesane priester Theofiel Van Damme⁵ op 28.12.1886 inscheepte naar Zuid-Amerika (Argentinië) en resideerde in de provincie

⁴ Zuster Maria Van De Putte, °Eksaarde (Doorslare) op 17.02.1927. Volgde eerst de opleiding van regentes en later werd ze historica na een universitaire opleiding van 1954 tot 1958. Als kloosterlinge was ze actief als leerkracht in de normaalschool en later in het humaniora. In 1958 werd ze tot algemeen overste bij de Franciscanessen verkozen, een taak die ze 16 jaar waarnam daar ze drie maal herkozen werd.

Sinds 2006 is ze in Vinderhout in het rustoord van de Franciscanessen en daar draagt ze zorg voor het archief. Ik dank haar heel oprecht voor de ontvangst en het ter beschikking stellen van ettelijke documenten.

Entre-Rios, werd hij door de bisschop van Parana naar Villa-Urquiza gezonden. Daar gaf hij godsdienstonderricht, bezocht zieken en diende stervenden in onherbergzame streken de laatste sacramenten toe.

Toen hij in 1892 terug was in België, legde hij contact met de oversten van de zusters Franciscanessen en initieerde op deze wijze indirect de tocht van de zusters Franciscanessen naar het verre Argentinië.

Naast de steun aan de arme bevolking, de hulpbehoevende emigranten en de bejaardenzorg, zouden zij zich later als onderwijzend personeel profileren in het basis- en secundair onderwijs.

De eerste zusters arriveerden te Buenos Aires op 23 juli 1893 na een boottocht van 32 dagen. Toen ze in Villa-Urquiza aankwamen, werden ze er feestelijk onthaald. In Villa-Urquiza werd dan ook hun eerste klooster in Argentinië opgericht, genaamd 'La Providencia'.

In 1985 volgde te Parana "Santa Rosa" dat echter terug verlaten werd.

In 1900 kocht de religieuze Van Damme het 'Observatorium Pirini' er richtte er het huis 'Cristo Redentor' in.

Ondertussen werd in 1908 in Villaguay, een kleine stad in Entre-Rios, een derde klooster 'La Inmaculada' opgericht omdat daar veel Belgische families verbleven.

Vandaag bezitten de Franciscanessen een twintigtal huizen in Argentinië. Niet minder dan 99 zusters lieten Vlaanderen achter zich om zich definitief of tijdelijk te Argentinië te vestigen. Vóór 1953 kwam geen enkele zuster terug naar haar moederland, pas na dat jaar werd de regeling versoepeld en mochten ze één maal naar huis terugkomen. Merkwaardig is het feit dat de zusters in 'karavanen' vertrokken (een 'in huis'-benaming om aan te duiden dat ze in groep vertrokken). De eerste karavaan vertrok in 1893, de laatste in 1953. Zo vind je zuster Lutgardis (Emma De Dapper uit Landegem) terug in de 10e karavaan; zuster Huberta (Irma De Boever uit Poesele) in de 13^e karavaan en zuster Ladislav (Emma De Maegd uit Hansbeke) in de 16^e karavaan. Tot in de jaren 1960 vertrokken de meeste zusters per boot ook omdat ze heel wat materiaal naar Argentinië meenamen, later werden het vliegtuigreizen.

Vele van de zusters rusten op de plaatselijke kerkhoven te Bella Vista, Chajari, Paso de Los libres... De meesten werden echter samengebracht op

⁵ Theofiel Van Damme, °Aspelare 20.11.1846, priester gewijd te Gent in 1880, leraar te Ledeborg en onderpastoor te Baarle, St.-Martens-Lierde, Viane en Doel. Gestorven te Villaguay 23.10.1912.

het centraal zusterkerkhof in de tuin van Villa-Urquiza. Vanaf de jaren 1960 keerden de zuster boven de 70 jaar systematisch naar hun geboorteland terug om hier uit te rusten.

Drie zusters uit het Nevelse

Zuster Lutgardis in het midden.

Zuster Lutgardis, **Emma De Dapper** (°Landegem 21.06.1877) was de dochter van Jacobus Franciscus De Dapper en Maria Theresia Vincent uit Merendree. Haar ouders huwden te Merendree op 08.06.1867 en hadden

11 kinderen. Drie van hen trokken naar Amerika (USA) van wie er twee terugkwamen; twee dochters traden in het klooster waaronder Emma. Zij trad op 15-jarige leeftijd toe tot de orde in Gent op 29.05.1902, werd gekleed op 29 september 1902 en geprofest op 10 september 1904. Vertrokken met de 10^e karavaan op 8 oktober 1913. Ze overleed te Parana op 14.06.1917 en werd er op het stadskerkhof begraven. Op 30 juni 1992 werd haar urne, samen met dit van enkele andere zusters, overgebracht naar het zusterkerkhof te Villa-Urquiza.

De Heer heeft u verkozen omdat Hij u liefhad,
(Deut. VII, 7)

† TOT GODVRUCHTIG AANDENKEN
der waarde

ZUSTER LUTGARDIS
(Juffer EMMA DE DAPPER)

Zuster-Missionaris in Argentina (Zuid-Amerika)

Geboren te Landegem den 21 Juni 1877.
Getreden in de Congregatie der Zusters
Franciscaners te Gent den 29 Mei 1902.
Gekleed den 29 September 1902.
Geprofest den 10 September 1904.
Vertrokken naar de Zendingen naar
Orde in Argentina den 8 October 1913.
Godvruchtig overleden in het Missiehuis
«Cristo Redentor» te Parana den 14 Juni 1917.
Versterkt door de HH Sacramenten.

Als kloosterlinge was zij een voorbeeld van godsvrucht en werkzaamheid, van stiptheid voor den H. Regelen en van gediensligheid voor hare huisgenooten.

Doch de Heer zeide tot haar: «Ga uit uw land en uit uw maagschap, en uit het huis uws vaders, en kom in het land dat ik u toonen zal» (Gen. XII 1); en zoo moedig deed zij het offer van al wat haar in familie en vaderland lief was, zoo gulhartig stelde zij haar jeugdige krachten ten dienste der missiebelangen, zoo trouw vervulde zij er hare taak, dat zij vóór haar afsterven gerust zeggen mocht met den Goddelijken Meester: «Vader, ik heb U verheerlijkt op aarde: ik heb het werk volbracht dat Gij mij gegeven hebt te doen. (Jo. XVII, 4.)

Lieve Bloedverwanten en Medezusters van België, toen haar doodsbericht, door den oorlog vertraagd, hier aankwam, was uw dierbare overledene reeds lang bij den Heer en smeekte zij daar om bescherming en zegen voor u op uw dagen van angst en wee: wilt haar aandenken dan ook liefderijk in uw gebeden bewaren.

Zoet Hert van Maria, wees mijne hell! 300 d. af.

Bidprentje zuster Lutgardis.

Zuster Huberta, **Irma De Boever** (°Poesele 31.10.1884), dochter van Joannes De Boever (°Poesele ca. 1833, landbouwer) en Rosalie Van De Wege, wonende in de Mortierstraat te Poesele. Zij werd geprofest op 2 januari 1913. Vertrokken met de 13^e karavaan op 11 oktober 1922. Overleden te Villa-Uquiza op 04.11.1970.

Zuster Huberta in het midden.

Geloofd zij Jezus Kristus. Amen.

GEDENK IN UW GEBEDEN

**ZUSTER HUBERTA
IRMA DE BOEVER**

van de Zusters Franciskanessen van Gent.

geboren te Poesele op 31 oktober 1884
geprofest op 2 januari 1913
naar Argentina vertrokken op
11 oktober 1922
overleden te Villa Urquiza
(Argentina) op 4 november 1970
gesterkt door Kristus
in zijn HH. Sakramenten.

Na 60 jaar kloosterleven, waarvan ze er 48 in Argentina doorbracht, werd Zuster Huberta opgenomen in de vreugde van haar Heer.

Hoe gelukkig was ze eenmaal geweest toen ze zich uitverkoren wist om te werken in het verre land overzee! En hoe heeft ze zich ginds ingezet met al de kracht en de

kunde die ze bezat, en met grenzeloze toewijding. Vreedzaam en vreugdig ging ze door de dagen in vertrouwvolle overgave aan de Heer, met wie ze zo innig verbonden leefde.

Zuster Huberta, uw missieleven was schoon en zal het altijd blijven in de herinnering van allen die U hebben gekend.

Bid bij de Heer voor de Kerk, de Kongregatie, uw geliefde familieleden en voor allen die U dankbaar blijven gedenken.

Zoet Hart van Maria, wees mijn heil!

De Zeereerw. Heer Algemeen Directeur,
De Algemene Overste en Medezusters,
De familiën DE BOEVER en VANDE WEGE,

danken U om uw deelneming
in rouw en gebeden.

TEURREKENS GENTBRUGGE

Bidprentje zuster Huberta.

Zuster Ladislas, **Emma De Maegd**" (°Hansbeke 13.02.1896) dochter van August De Maegd (°Hansbeke ca. 1861, mandenmaker) en Rosalia Baele (°Lotenhulle ca. 1865, huishoudster) wonende te Hansbeke Dorp. In het klooster getreden op 19.04.1914. Ingekleed op 14.09.1914 en geprofest op 14.09.1916. In Argentinië aangekomen met de 16^e karavaan op 11.12.1926. Zij werd in de jaren 1945 'Moeder Ladislas', moeder provinciaal⁶ verkozen te Argentinië, een functie die ze 15 jaar uitoefende. Ze trok op 1 januari 1955 met een 7-tal zusters naar Chili om er een nieuwe nederzetting van de Franciskanessen op te richten. Onderweg werd ze

⁶ Moeder Provinciaal: is identiek aan moeder overste, een leidend functie bij de zusters Franciskanessen dat door interne verkiezingen wordt toegewezen aan een van de zusters. Omdat de wereldoorlog 1914-18 de betrekkingen van de Argentijnse huizen met het centraal bestuur te Gent verhindert, stelt de bisschop van Parana een provinciale overste aan.

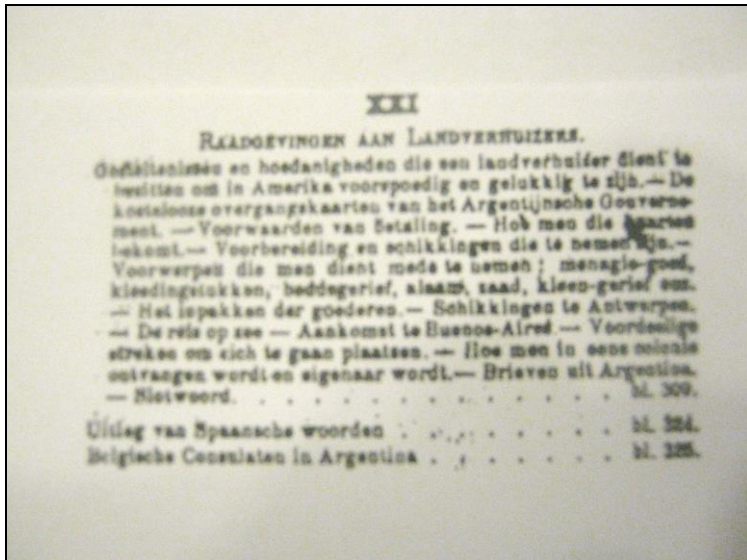
zwaar ziek en diende in de kliniek van de katholieke universiteit te Santiago opgenomen te worden, na herstel trok ze terug naar Parana in Argentinië. Emma De Maegd is overleden te Parana op 29.03.1960.

Zuster Ladislas, rechts.

Bidrentje zuster Ladislas.

HISTORIEK VAN DE EMIGRATIE UIT GROOT NEVELE

De emigratie naar **Noord-Amerika (USA)** ving aan te **Hansbeke** met een eerste vertrekkers in 1832, vanuit Nevele in 1840, uit Landegem in 1856, Merendree in 1860, Vosselare in 1879 en Poesele 1889.

Als we de trek naar **Argentinië** bekijken zien we volgende data: Hansbeke 1890, 1900; Landegem 1899; Merendree 1888 en 1889; Nevele 1887, 1888, 1897 en Vosselare 1889.

Argentinië was blijkbaar een alternatieve keuze die zich in de tijd situeerde na de trek naar Noord-Amerika. De reden van deze keuze is moeilijk te achterhalen maar ligt vermoedelijk aan de propaganda en aan de onderagenten.

De vertrekkers uit **Nevele** leefden er in moeilijke omstandigheden. Het Schipdonkkanaal dat in 1846 werd gedolven, zorgde toen voor tewerkstelling maar nadat alle activiteiten waren beëindigd, verlieten velen Nevele. En dat er duidelijk geen of zeer weinig werk was in de omgeving, kunnen we afleiden uit het feit dat heel wat emigranten woonden rond de Vaart Rechts in Nevele. Verder dient gesteld dat heel wat van de emigranten globetrotters waren in hart en ziel; ze trokken zowel naar Canada, USA als Argentinië (zie verder).

Een beeld van de **Belgische** emigratie naar Zuid-Amerika werd opgemaakt door Segun WF Willcox in 1969.

De aangevulde lijst toont aan in welke periode de Nevelse emigranten vertrokken in vergelijking met het totaal aantal vertrekkers in België.

Jaartal	Brazilië	Argentinië	Hansbeke	Landegem	Merendree	Nevele	Poesele	Vosselare	Totaal Nevele
1857-1860	13	95							
1861-1865	420	251							
1866-1870	53	268							
1871-1875	138	291							
1876-1880	132	367			1				1
1881-1885	64	1.584							
1886-1890	2.090	13.947	2		22	21			45
1891-1895	569	1.079							
1896-1900	87	930	1					1	2
1901-1905	94	908							
1906-1910	310	1.366							
1911-1915	1.010	1.675		1					1
1920-1930			1				1		2
Onbekend	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Totaal aantal	4.980	22.761	4	1	23	23	1	1	53

Het transport, de reis

In de hierna volgende schets geven we enkele getuigenissen weer van personen die deze trip maakten. Voor de Nevelse emigranten is een dergelijke informatie niet terug te vinden, maar we mogen aannemen dat hun verhaal identiek is.

De Belgische emigranten kwamen meestal met paard en kar (of met de kruiwagen bijv. vanuit Ekeren) naar Antwerpen. Ze hadden reeds voor een

deel van de reis betaald en betaalden de rest met de verkoop van hun paard en kar.

De overzeese reis verliep per zeilschip. Vooraleer de stoommachine haar zijn intrede deed, was men tussen de zes à tien weken onderweg. De eerste stoomschepen verschenen in 1873 met de 'Vaderland' die zijn maidentrip voer op 23 januari 1873. Alle Nevelse emigranten zijn per stoomboot afgereisd.

Enkele getuigen aan het woord.

Antwerpen 1882. Kort na de middag in Antwerpen hebben we goed eten en slapen gehad voor weinig geld.

Een getuige uit 1882. Ingescheept op de stoomboot 'Teniers' te Antwerpen op 1 november en aangekomen te Buenos-Aires op 3 december. Wij hebben vier weken gevaren zonder ook maar iets te kunnen zien (behalve Madeira en De Groene Kaap) maar we mochten er niet op.

Een getuige uit 1882. Aangekomen in Buenos-Aires; overnachting in 'Antiguo hotel des immigrants' te Buenos-Ayres; het hotel bestond uit drie verdiepingen met acht à tien kamers. De kamers konden 50 à 100 personen bergen.

Van Buenos-Aires naar Villaguay. We vertrokken op 10 januari 1883 per stoomboot 'Jupiter' op de Plata-stroom, dan de stroom genaamd Uruguay tot aan het stadje Colon.

Vervolgens per kar een tocht van 103 km via Elisa naar Villaguay waar we op 13 januari aankwamen. Daar werden ze begroet op een manier die wel eens één van de grootste barrières voor de emigranten moet geweest zijn: de begroeting was in het Spaans.

Het harde leven, relaas van de zusters Franciscanessen

Het land dat onbewerkt is, staat vol met cactussen, wilde vlier, kervel en kreupelhout. Met de spade kan men hier niet werken!

Als men een stuk land wil bewerken, dan komen ze met vier ossen en beginnen alles omver te eggen.

Dan maken ze hopen hout en steken dit in brand en dan wordt het land omgeploegd. Het eerste jaar brengt het weinig op want de wortels der planten schieten natuurlijk weder uit. Het is hier 's nachts tamelijk koud, zo zijn de aardappelen tweemaal bevroren.

Onze steenput (waterput) is in de 70 meter diep, het is een heel labeur om water boven te halen. Heel vaak wordt de vrucht van harde arbeid verwoest door sprinkhanen:

05.12.1893. De sprinkhanen verwoesten sedert vier jaar geheel de oogst. Dit jaar zijn ze veel later gekomen dan gewoonte. We meenden reeds dat ze ons dit jaar zouden vergeten, maar neen op zekere avond werd de lucht verduisterd door een grote zwerm sprinkhanen. Dit heeft zich zo 3 à 4 maal herhaald in de avond. Alle jong groensel, vruchten van de bomen was afgeknaagd.

14.12.1894. De sprinkhanen zijn weer alles komen vernietigen...

10.09.1895. De sprinkhanen zijn hier nog eens met miljoenen komen aangevlogen en hebben alles vernietigd.

Waar vinden we de Nevelaars terug

Provincie Entre-Rios (tussen de rivieren Paraguay en Uruguay):

12 Villaguay, Villa-Urquiza opgericht in 1857: Zuster Lutgaris uit Landegem; zuster Huberta uit Poesele.

Parana, missiehuis Ciso Retendor: Zuster Lutgardis uit Landegem; Moeder Ladislas uit Hansbeke.

18 Santa Fé: Familie Landuyt-Van Dorpe (Nevele), familie Hancq-Van Dorpe (Nevele).

Castro San Petro: Familie Hancq-Van Dorpe (Nevele); familie Roets-Claeys (Hansbeke) (+Ramalo); familie Hancq- Van Gansbeke (Nevele).

Ramalo: familie Roets-Claeys (Hansbeke) (+Ramalo).

24 Provincie Buenos-Aires

Buenos-Aires: familie Verselder-De Baets (Merendree); familie De Reu-Focke (Merendree); familie Verstraete-Van laecke (Merendree); familie Van Gansbeke-Van Renterghem (Nevele); Van Renterghem Petrus Francies (Merendree).

Parisso: familie Landuyt-Van Dorpe (Nevele).

Mortero: familie Van Gansbeke-Van Renterghem (Nevele).

Belleville Cordoba: familie Van Gansbeke-Van Renterghem (Nevele).

Dolores: familie Focke-Elias (Merendree).

NADERE INLICHTINGEN OVER DE EMIGRANTEN UIT DE NEVELSE GEMEENTEN

De Hansbeekse emigranten naar Argentinië

De familie **Roets-Claeys** uit Hansbeke.

Camillus Roets, °Hansbeke 14.02.1866, dienstknecht z.v. Augustinus Roets, dagloner-werkman, °Hansbeke 1831 en van Eugenie Secelle †Hansbeke 24.01.1883. Hij huwt te Hansbeke op 09.01.1889 met **Adèle Catherina Claeys**, °Comines (Frankrijk) 24.11.1865, d.v. Charles Ludovicus Claeys, °Merendree 06.03.1840 en van Eulalie Coopman, °Hansbeke 11.12.1840 †Hansbeke 29.10.1885. Haar ouders waren kort na hun huwelijk te Merendree op 20.09.1865 naar Frankrijk vertrokken. Zij was in 1871 van Comines (Frankrijk) naar Merendree overgekomen.

Camillus en Adèle trekken naar Argentinië na hun huwelijk in januari 1889 en vóór 1890, en gaan er werken te **San Pedro (Buenos-Aires)** op een landbouwbedrijf.

In die streek treft men heel wat fruitboomgaarden aan. Nadien migreren ze verder naar **Ramallo** waar er voornamelijk graansoorten geteeld worden.

Ze stichten een gezin in Argentinië: in 1890 wordt Aquiles er geboren, in 1891 Ricardo, Nemesia Leontina 1893, Teofilo 1884, Cristina 1896, Juan 1898, Maria Margarita 1901, Carlos Everisto 1903 en ten slotte in 1905 Louise Mathilde.

Ricardo huwt met Clementia Wille; Nemesia Leontia huwt met Carlos Louis De Volder uit Vinkt; Teofilo huwt met Maria Louise Van Hesse; Cristina huwt met Enrique Brandt, Juan huwt met Clementia Dombrecht; Maria Margarita huwt met Genaud Santiago uit Zwitserland, Carlos Everisto huwt met Herminda Donelli uit Italië en tenslotte huwt Louise Mathilde met Honore De Volder uit Vinkt.

Adèle Catherina Claeys overlijdt te Ramallo in 1934 en Camillus Roets overlijdt er in 1944.

De broer van Camillus, Henri gehuwd met Emerentia Eeckman uit Drogen was naar Noord-Amerika uitgeweken.

Alphons Van De Weghe, °Hansbeke 15.08.1881, z.v. Augustus, dagloner, °Aalter 1851 en van Maria Theresia De Clercq, dagloonster, °Hansbeke 1844, wonende Hamme nr. 19 in Hansbeke. Hij was als 18-jarige ingeschreven in het militieregister maar kwam niet opdagen. Eén van de ouders meldde zich met de mededeling dat hij in Argentinië zat. Zijn vertrek dient in de jaren 1898 gesitueerd te worden.

De Merendreese emigranten naar Argentinië

De emigranten uit Merendree vertrokken op drie verschillende data: in 1880, 1888 en 1889.

Vertrokken op 13-12-1880

Petrus Francies Van Renterghem, °Merendree 02.05.1867, z.v. Joannes Baptist en van Coleta Willems, woonde in de wijk Velde nr. 50 te Merendree en vertrok als 13-jarige op 13.12.1880 naar Buenos-Aires.

Op 13-12-1888 vertrokken uit Merendree een viertal families waarvan de meesten naar Buenos-Aires; bij de overigen is in de bevolkingsregisters enkel 'Naar Argentinië' genoteerd.

De familie **Verselder-De Baets**: 4 personen.

Alphonse Domien Verselder, °Ronsele 30.05.1864, werkman en **Emma Marie De Baets**, °Zomergem 23.03.1866, verhuizen van Zomergem naar Merendree op 03.07.1886 waar ze intrekken op het adres Durmen 11. Van hieruit emigreren ze als jonge ouders van 24 en 22 jaar op 13.12.1888 met hun kinderen Leontine, °Merendree 23.07.1886 en Marie Mathilde, °Merendree 23.08.1887 naar Buenos- Aires. Hun kinderen waren met andere woorden amper 1 en 2 jaar oud toen ze aan de helse tocht begonnen.

De familie **De Reu-Focke**: 3 personen.

Henri De Reu, °Zomergem 31.05.1863, gehuwd met **Marie Clemence Focke**, °Zomergem 16.06.1863, vertrekken als 25-jarigen op dezelfde datum als de familie Verselder-De Baets. Zij woonden trouwens op hetzelfde adres Durmen 11 en begaven zich eveneens naar Buenos-Aires. Zij maken de tocht met hun 1-jarige zoontje Leon August De Reu, °Zomergem 16.06.1887.

De familie **Focke-Thaets**: 6 personen.

Theophile Focke, °Merendree 19.02.1858, dagloner, gehuwd met **Marie Louise Thaets**, °Merendree 19.02.1858, vertrekt van Durmen 54 Merendree naar Argentinië. Ze vertrekken samen met de families Verselder en De Reu. Zij maken de tocht met hun vier kinderen Petrus Alphons, °Merendree 27.09.1881; Joseph Arthur, °Merendree 30.06.1883; Désiré, °Zomergem 13.06.1886 en Henri, °Merendree 12.07.1888.

De familie **Verstraete-Van Laecke**: 3 personen.

Joannes Gentiel Verstraete, °Deinze 07.12.1850, schaarslijper, gehuwd met Eugenia Van Laecke, °Aalter 18.05.1861. Zij vertrokken van Durmen 47 op dezelfde dag als de drie andere families naar Burenos-Aires. Met hen vertrok hun vier jaar dochtertje Marie Leontine, °Aalter 31.08.1884.

Vertrokken op 8-5-1889

De familie **De Kneuveld-Focke**: 3 personen.

Augustus De Kneuveld, °Zomergem 07.09.1867, gehuwd met **Marie Cordula Focke**, °Zomergem 29.03.1866. Zij trokken in te Merendree op Durmen 39 en vertrokken op 08.05.1889 met hun drie maand oude zoon Charles Louis, °Merendree 12.02.1889 naar Argentinië.

De familie **Focke-Elias**: 3 personen.

Rosalia Elias, °Zomergem 05.03.1830 was gehuwd met Ignatius Focke, °Merendree 22.05.1826, dagloner van beroep. Na het overlijden van Ignatius woonde ze te Merendree Durmen 39. Samen met de familie De Kneuveld vertrok ze naar Argentinië met haar twee kinderen Marie Pharaïlde Focke, °Merendree 30.09.1869 en Charles Louis Focke, °Merendree 28.07.1872; we vinden hen terug in Dolores. Charles Louis, landbouwer werd als nr. 212, lichter 1906 in Merendree opgeroepen tijdens de algemene mobilisatie van 01.08.-1914. Het is niet duidelijk of hij daaraan gevolg gaf.

De Nevelse emigranten naar Argentinië

De familie Van Landuyt-Van Dorpe: 2 + 1 personen

Naar Argentinië: 1888-1895

In de bevolkingsregisters van 1901 tot 1910 staat vermeld dat Joannes Baptist Landuyt, °Vosselare 03.09.1862, dagloner van beroep samen met zijn echtgenote Marie Adolphine Van Dorpe, °Nevele 18.02.1860, zonder beroep, naar Argentinië zijn vertrokken, spijtig genoeg zonder verdere uitleg.

Zij waren te Nevele getrouwd op 13.04.1887 en in Parisso Argentinië op 14.05.-1889 wordt hun dochter **Maria Elodia Landuyt** geboren. Het gezin is voltallig terug te vinden in Nevele Blasiusdriesstraat 48 in 1900. Hun verblijf in Argentinië is te situeren tussen 1888 en 1895 daar hun zoon René geboren is te Nevele op 24.12.1896 en er overlijdt op 11.03.1916.

Ten slotte breidt de familie nog uit met een dochter Margretha Landuyt, geboren te Nevele op 11.03.1900, Marie Adolpnine Van Dorpe overlijdt te Nevele op 25.08.1918 en Joannes Baptist overlijdt er op 16.12.1933.

Naar de United States of America in 1909-1910

Marie Elodie Landuyt, die geboren was te Parisso woonde bij haar terugkeer naar Nevele in de Balsiusdriesstraat 48, ze huwde daar op 10.01.1907 met Achiel Telleir en overlijdt te Gent op 30.10.1967.

Achiel Telleir, °Nevele 15.08.1883, z. v. Marie Elodie Van Doorne, was geboren als Achiel van Doorne. Na het huwelijk van zijn moeder met Frans Telleir te Nevele op 21.02.1888 werd zijn naam gewijzigd in Telleir. Hij was vellenbewerker van beroep toen hij met zijn Argentijnse echtgenote naar de USA vertrok op 16.03.1909. Een jaar later op 11.11.1910 komen ze echter terug en vinden we hen in Blasiudriesstraat nr. 48 te Nevele.

PROVINCE		Exécution de l'art. 10 de la loi du 13 décembre 1889.	
Administration communale		N° _____ du Carnet	
Nom, prénoms et surnom du père.....		Naam, voornamen en bijnaam van den vader.....	
Sexe.....		Geslacht.....	
Lieu de naissance } commune de naissance } province		Geboorteplaats } gemeente } provincie	
Date de naissance.....		Geboortedag.....	
Domicile ou résidence.....		Huisvesting of woonst.....	
Nom, prénoms et surnom du père.....		Naam, voornamen en bijnaam des vaders.....	
Nom, prénoms et surnom de la mère.....		Naam, voornamen en bijnaam der moeder.....	
Nom, prénoms et surnom du tuteur.....		Naam, voornamen en bijnaam des voogds.....	
Domicile du père et de la mère.....		Woonst van vader, opvoogder.....	
Domicile du tuteur.....		Woonst des voogds.....	
Delivré gratuitement, le _____ 190 . (SCHAUF)		Kosteloos afgeleverd, den _____ 1909 . (ZIGEL)	
Le Bourgmestre,		Le Burgemeester,	

Handwritten entries on the right page:
 PROVINCE: *West Vlaanderen*
 Gemeentebestuur: **NEVELE**
 N°: *11* van het boekje
 Naam, voornamen en bijnaam van den vader: *Landuyt Marie-Elodie*
 Geslacht: *vrouwelijk*
 Geboorteplaats } gemeente } provincie: *Parisso (Argentina)*
 Geboortedag: *veertien Mei's d'83*
Honderd negenen veertig
 Huisvesting of woonst: **NEVELE**
 Naam, voornamen en bijnaam des vaders: *Landuyt Jan Bapt*
 Naam, voornamen en bijnaam der moeder: *Van Dorpe Marie Adolphine*
 Naam, voornamen en bijnaam des voogds: **NEVELE**
 Woonst van vader, opvoogder: **NEVELE**
 Woonst des voogds: **NEVELE**
 Kosteloos afgeleverd, den *10 Juli* 1909 .
 Le Burgemeester, *M. Schepers*
 ELAND, O.V.

Heer, geef haar ziel de eeuwige rust ; en dat het eeuwige licht haar verschijne.

BID VOOR DE ZIEL

van Mevrouw

MARIE-ELODIE LANDUYT

weduwe van de Heer ACHIEL TELLEIR

geboren te Parisso (Argentinië) op 14 mei 1889 en godvruchtig overleden te Gent (Bijloke) op 30 oktober 1967

gesterkt door de HH. Sacramenten der zieken

Zij was lid van het Genootschap van het H. Hart

Heer, Uw H. Wil geschiede...

Ziekte, tegenspoed en allerhande lijden laat God toe, opdat de mens klaar zou inzien dat het waar geluk niet te vinden is in dit leven maar in een ander leven dat eeuwig duren zal.

Op haar levensavond mocht deze vrouw, die we vandaag ten grave dragen, het getuigenis afleggen dat zij gelukkig was om haar voorbije leven en zij niet vreesde voor de goddelijke rechter te verschijnen, die zij trouw had gediend, zonder veel vertoon maar oprecht

Zij deed in alle eenvoud haar plicht, was steeds bekommerd met het welzijn van hare dierbaren en had ook een goed hart voor elke mens die zij ontmoette.

Lang mocht zij genieten van gezondheid en kracht. Toen kwam ook de beproeving over haar, ziekte en lijden, maar samen met een leven van toewijding werd dit alles het offer dat zij met be-

trouwen aan God heeft aangeboden en waarvoor de Heer haar de eeuwige beloning zal schenken.

Dierbare kinderen en kleinkinderen, u allen dank ik voor uw liefde en de zorgen zo graag en onvermoed aan mij geschonken. Houdt mijn gedachtenis in ere, leest naar moeders voorbeeld en laat mij op uw gebed rekenen.

Dierbare familieleden, vrienden en kennissen, ik vraag u een gebed opdat de goedertieren Maagd mij haar tussenkomst verlene bij haar Zoon.

H. Hart van Jezus, op U stel ik mijn betrouwen.

De familiën LANDUYT,
TELLEIR,
VAN DORPE,
VAN DOORNE,

danken U innig voor uw bliken van deelneming en gebeden voor hun dierbare overledene.

dr. De Neve, Nevele

Een familie van trekkers bij uitstek, de familie Hancq⁷-Van Dorpe: 6 + 2 personen

Naar Argentinië van omstreeks 1887 tot begin 1898.

Laten we beginnen met het Argentijns avontuur, de beschrijving ervan ligt soms moeilijk wegens het ontbreken van nauwkeurige gegevens. Hoewel de afreisdatum naar Argentinië niet bekend is, kunnen we hun reis situeren dank zij de geboorte van hun kinderen.

Polydorus Franciscus Hancq, °Nevele 20.11.1856, dagloner en landbouwer, z.v. Petrus, koopman uit Nevele en van De Mangeleire Barbara uit Merelbeke, was gehuwd met Clemence Van Dorpe, °Nevele 26.04.-1861, d.v. Felix en van Van Dorpe Sophia. Zij woonden na hun huwelijk te Nevele in de Blasiusdriesstraat. Daar werden hun eerste kinderen geboren: Francies Hancq, °Nevele 28.05.1880; Emile Hancq °Nevele 07.01.1881; Cyrilles Hancq, °Nevele 27.03.1884 en Irma Marie Helene Hancq, °Nevele 26.07.1886.

⁷ Andere schrijfwijzen van de naam Hancq: Haney, Haucq, Hanck.

Als de kinderen respectievelijk 12, 11, 8 en 6 jaar zijn bevinden zij zich met hun ouders in Argentinië in de omgeving van Buenos Aires want daar wordt in Santa Fé op 24.01.1893 Thimoteo Hancq geboren en later in Castro San Petro wordt op 01.06.1895 Theophile Hancq geboren.

In de periode van 1897 verlieten zij die verre bestemming om naar Nevele terug te keren en ditmaal vestigden ze zich in de Zeistraat nr. 29. Daar worden nog drie kinderen geboren: Margeurite Hancq, °Nevele 31.07.1898; René Augustus Hancq, °Nevele 09.09.1900 en Bertha Anna Hancq, °Nevele 23.09.1902.

Naar de United States of America: 1902, 1906 en 1911.

De Hancq's konden duidelijk niet meer aarden in Nevele en na amper 5 jaar begon de trek terug naar Amerika, maar ditmaal werd Noord Amerika USA gekozen.

Cyrilles was er actief als fabriekswerker en dagloner, zijn broer Emile staat genoteerd als fabriekswerker, dagloner en mijnwerker. Beiden vertrekken op 29.03.1902 (ze zijn dan respectievelijk 18 en 21 jaar) met het stoomschip "Vaderland" naar New York en nadien naar Rock Island, 3th avenue 220, bij hun oom (de broer Polydore) Henri Hancq die er reeds 11 jaar woont en in de fabrieken werkt, daarnaast is hij er herbergier. Bij hun trip nemen ze beiden 70 frank mee.

Ze komen later samen terug naar Nevele en beginnen voor de tweede maal de trip naar Rock Island op 22-10-1909. En op diezelfde dag was Emile in Vosselare gerouwd met Maria Zulma Snoeck. Met andere woorden, Emile was teruggekomen om hier te trouwen en om dan met zijn jonge bruid terug naar Amerika te vertrekken. In september 1910 keren ze beiden terug naar Nevele.

Hun ouders Polydore en Clemence vertrokken op 46- en 41-jarige leeftijd op 07.06.1902, zowat drie maanden na hun zonen eveneens met het stoomschip 'Vaderland' naar New York. Zij begeven zich naar Rock Island, 3th avenue 220, bij Henri Hancq (de broer van Polydore) die er gevestigd is als herbergier. Bij zijn vertrek neemt hij 20 frank mee. In juli 1904 was hij echter al terug in Nevele. Nadien ontbreekt elke info over zijn verder leven. Op 17.01.1906 vertrekt Irma Marie Helene (20 jaar), kantwerkster, met haar zoon Adolf Hancq, °Nevele 21.12.1902. Irma zou later trouwen met Remi Emiel Pauwels, °Nevele 21.06.1886. Hij was op 04.04.1903 op 17-jarige leeftijd naar Amerika vertrokken. Remi was de zoon van Maria De Paepe, kantwerkster te Nevele en droeg bij zijn geboorte de naam Remi De Paepe. Na het huwelijk van zijn moeder met Carolus Ludovicus Pauwels te

Nevele op 07.11.1886 kreeg hij de naam Pauwels. Zij overleed op 25.11.1929 te Rock Island op 43-jarige leeftijd.

Vertrekken eveneens op 17.06.1906: Marguerite Hancq, 8 jaar; René Augustus Hancq, 6 jaar; Bertha Anna Hancq, 4 jaar, samen met hun Argentijnse broers Theophile en Thimotheo die dan 11 en 13 jaar oud zijn.

Bertha Anna zal later huwen met Alfons Van Mieghem die in USA overlijdt in 1981; zijzelf overlijdt te Rock Island op 26.12.1995 op 93-jarige leeftijd.

De echtgenote van Polydore Hancq, Clemence Van Dorpe, overlijdt op 75-jarige leeftijd te Rock Island op 12.09.1936. Er zitten een aantal ontbrekende schakels in het reisverhaal van de familie Hancq. Ik ben enkel voort gegaan op de notities die in de bevolkingsboeken terug te vinden zijn.

Francies Haeck, de oudste telg van de familie, is te Nevele actief als meestergast-vellenbewerker en haarpluizer. Hij huwt te Nevele op 04.11.1908 met Marie Louise De Paepe, °Nevele 14.11.1883. Beiden vertrekken in december 1911 naar Amerika en komen terug in 1913. Zij verhuizen op 17.12.1913 uit naar Gent.

De familie Van Gansbeke-Van Renterghem: 7+3 personen

Naar Argentinië: 1889 tot 1896

Op 04.03.1889 vertrekken Seraphin Van Gansbeke, °Nevele 11.07.1841, werkmán van beroep en Francisca Van Renterghem, °Nevele 08.05.1849, huishoudster, naar Argentinië. Na hun huwelijk te Nevele op 13.06.1866 verhuisden ze tijdelijk naar Merendree om zich dan in Nevele op 22.05.1888 in de Zeistraat 32 te vestigen. Bij hun vertrek naar Argentinië waren zij respectievelijk 48 en 40 jaar. Hun Nevelse kroost trok gedeeltelijk met hen mee, Marie Sabina Van Gansbeke, °Nevele 02.10.1870 (19 jaar); Jules Van Gansbeke, °Nevele 29.09.1873 (16 jaar); Jan Oculi Van Gansbeke °Nevele 10.06.1876 (13 jaar); Marie Zulma Van Gansbeke, °Nevele 27.02.1885 (4 jaar) en Alida Van Gansbeke, °Nevele 04.09.1887 (2 jaar). Het moet een speciaal moment geweest zijn voor hun zoon Prosper van Gansbeke die geboren werd te Nevele op 28.09.1868 en 21 jaar was bij het vertrek van zijn ouders, broers en zussen daar hij zoals geschreven staat in het bevolkingsregister 'In 't gevang' zat. Er is geen enkele aanwijzing dat hij hen later zou nagereisd zijn.

We vinden de Van Gansbekes in Mortero, en Buenos-Aires en Belleville Cordoba terug. Dat ze daar woonden kunnen we afleiden uit de geboorteplaats van twee Argentijnse kinderen en uit het huwelijk van hun dochter Marie Sabina. Leonce Van Gansbeke wordt geboren te Mortero op 01.08.1893 en Emiel Van Gansbeke in Buenos-Aires 05.08.1895. Marie Sabina die actief is als landwerkster huwt op 19.03.1892 te Belleville Cordoba met Pietro Bersano, °Villafalletto Cuneo Italië 02.10.1863.

De exacte gegevens over hun terugtocht ontbreekt maar we vinden alle familieleden terug in Nevele in de bevolking tussen 1901 en 1910 op Vaart Rechts L11⁸. Hun terugtocht is na 1895, want dan werd hun jongste kind in Nevele geboren.

Naar Canada en naar de United States of America in 1906 en 1907

Nieuwe avonturen vangen aan als een gedeelte van de familie naar de USA vertrekt. Marie Sabine Van Gansbeke vertrekt met haar Italiaanse

⁸ Vaart Rechts L11: In de bevolkingregisters van Nevele is de adressering langs de vaart van Nevele naar Landegem aangeduid als 'VR L' wat staat voor Vaart Rechts Landegem. Inderdaad de volledige weg tot aan Landegembrug behoort tot Nevels grondgebied.

huwelijkspartner naar Canada in november 1906 en later naar de USA op 21.06.1907. Verder gaat hun spoor verloren.

Emiel Van Gansbeke die geboren was in Buenos-Aires vertrekt op 18.10.-1906 op 11-jarige leeftijd naar Canada. Emiel die het beroep van aardewerker uitoefende komt terug naar Nevele om er op 02.11.1921 te huwen met Marie Mathilde Coen, °Nevele 03.05.1899, d.v. Constantinus Ludovicus en Emma Octavia De Vos en zij woonden te Nevele Vaart Links L16. Maar de huwelijksregistratie liep verkeerd, toen bleek dat de geboorte van Emiel in Buenos-Aires niet officieel geregistreerd was. Zo vinden we in het bevolkingsregister van Nevele een attest terug van de rechtbank van eerste aanleg die alsnog zijn geboorte bekrachtigde. Nadien vertrekken beiden kort na 1922 naar de USA. Hij is dan 27 jaar oud en woonde tijdelijk op Vaart Rechteroever 20 en Vaart Rechts 6. Emiel keert terug naar onze contreien en zal op 23.05.1966 te Deinze overlijden.

<p>Gelukkig en voorsichtig is de mens die tracht zodanig te zijn in het leven, gelijk hij wenst bevonden te worden in de dood.</p> <p>†</p> <p>BID VOOR DE ZIEL</p> <p>van de Heer</p> <p>EMIEL VAN GANSBEKE</p> <p>echtgenoot van Mevrouw MARIA-MAGDALENA COEN</p> <p>geboren te Buenos Aires (Argentinië) de 5 aug. 1895 en overleden te Deinze op 23 mei 1966 gesterkt door de H. H. Sakramenten der zieken en de Pausselijke Zegen</p> <p>—</p> <p>Gelijk het de Heer behaagde is het geschied. De naam des Heren zij gezegend. (Job. 1, 21)</p> <p>Indien de zekerheid van de dood ons bedroeft, toch troost ons de belofte van de toekomstige onsterfelijkheid. Immers voor uw gelovigen, o Heer, wordt het leven veranderd maar niet ontzomen, en eens dit tijdelijk verblijf verlaten, wordt hun een eeuwige woonst in de hemel aangeboden.</p> <p>Hij was ongeveind en rechtzinig van hart. Zijn leven was eenvoudig in de open van de menszen maar schoon voor God. Alwie hem gekend hebben zullen getuigen dat een goed mens van ons is heengegaan. Moedig heeft hij de beproevingen van het leven aanvaard, wetende dat de Vader in de Hemel over allen en alles waakt en zorgt en ook lijden, verdriet en pijn ten goede richt voor zijn kinderen.</p>	<p>Besteude echtgenote, ik dank u voor uw genegenheid en zorgen. Tamelijk onverwacht verlaat ik u. Zo heeft de Heer het gewild. Blijf voor mij bidden en weet dat de Heer ons weltra zal verenigen in een gelukkige eeuwigheid.</p> <p>Beste familieleden en vrienden, blijft ook gij mij gedenken in uw gebeden. Leert van mijn afsterven de broosheid van ons aards bestaan. Bena, vroeg of laat, zal elke mens God rekenschap geven over zijn doen en laten.</p> <p>Heer, geef aan uw dienaar Emiel de eeuwige rust, dat het eeuwig licht hem verschijne, dat hij ruste in vrede.</p> <hr/> <p>De familie VAN GANSBEKE</p> <p>en</p> <p>COEN.</p> <p>danken U voor de blikken van kristelijke deelneming en gebeden voor de dierbare afgestorvene.</p> <hr/> <p>druk. De Neve, Nevele</p>
--	--

Leonce Van Gansbeke die geboren was in Mortero woonde te Nevele Vaart Rechts L11⁹, was landwerker en vertrekt met zijn bruid met wie hij huwde op 13.06.1866 naar Canada op 18.10.1906. Verdere gegevens ontbreken.

De familie De Nobele: 2 personen

Een bijzonderheid van de geboorteregisters is het feit dat ze werden gebruikt om de bevolkingstellingen uit te voeren. Zo vinden we in de geboorteregisters van Nevele in de rand een aantal bemerkings die ons duidelijk maken wat er met de betrokkene was gebeurd, zoals 'overleden' of 'vertrokken' naar een andere gemeente, stad of land. Bij de gebroeders De Nobele staat naast hun geboorteregistratie op 25.04.1878 en bij Aloysius op 17.12.1880 staat vermeldt 'Naar Argentinië'. Spijtig genoeg is er geen enkele verdere duiding te vinden.

Hun ouders waren Eduard De Nobele °Vinkt, werkman van beroep en Melanie Van De Moortele °Poesele woonden in 'Kerrebroeck' te Nevele op moment van beide geboorten.

Angelus Remisius De Vogelaere, landbouwer, °Vosselare 13.04.1861, z.v. Pieter en van Clementia Bettens, vertrekt vanuit Doornplas nr. 9 op 04.03.1889 naar Argentinië. Een exacte bestemming en datum van eventuele terugkeer is niet vermeld.

De emigratie naar Brazilië: 3 personen

De emigratie naar dit land mag zeer beperkt genoemd worden.

Alphons Joseph Maes, °Bachte-Maria-Lerne op 16.11.1855, dagloner, gehuwd met Romanie Van Waeyenberghe, °Zomergem op 27.01.1850. Zij vestigen zich te Merendree Durmen 59. Nadat hun dochter Marie Christina Maes was geboren te Merendree op 08.09.1883 vertrokken ze op 29.10.1888 naar Brazilië. Verder gegevens ontbreken.

André Stevens

Landegem

Bibliografie

W. Quintyn en M. Van Ooteghem, *Hansbeekse emigratie naar Amerika*, Oud Hansbeke, 2009.

Zuster Maria Van De Putte, *100 jaar Missie*, Crombeen krachtig leven 1831-1955.

J. Vanderhaeghe, *Emigranten naar Amerika*, Vlaamse Vereniging voor familiekunde, Afdeling Antwerpen, 1992.

E. Vanhoutte, *Internationale immigratie statistieken van Segun WF Willcox, New York-Londen-Parijs*, Gordon and Breach in 1969. (Thesis RUG01-001352818_2010-0001_AC.pdf).

M. Vuylsteke, Emigratie vanuit de Vlaamse Ardennen naar Argentinië (1880-1890), *Tijdschrift Erfgoed en emigratie*, jg. 2 (2012), nr. 2, p. 56 e.v.

Venesoenrapporten: Informatie opgenomen bij het vertrek van de emigranten door Eugene Venesoen.

Bronnen

GAN, geboorteregisters Hansbeke, Landegem, Merendree.

ADVERTENTIES BETREFFENDE HET LAND VAN NEVELE, GEPUBLICEERD IN DE 'GAZETTE VAN GEND' (1755-1774)

In de vorige jaargang van Het Land van Nevele (44/1, januari 2013, pp. 10-53) publiceerden we een analoge bijdrage met een selectie van een aantal advertenties en berichten uit de Gazette van Gend in de jaren 1775 tot 1791. We vullen dit nu aan met een nieuwe keuze van gelijkaardige berichten uit de daaraan voorafgaande periode, m.n. vanaf de jaren 1755.

Ook deze tweede bloemlezing, ruim tachtig items omvattend, betreft mensen en dingen in de 'stad' Nevele zelf en in de omliggende dorpen van het aloude 'Land van Nevele', dat deel uitmaakte van de kasselrij van de Oudburg van Gent. We deden andermaal een representatieve keuze, met als tweevoudig criterium: dat de uitgekozen teksten enige lokaal-historische relevantie moeten hebben en dat ze ook een passende variatie in de thematiek vertonen, zoals b.v. de onrustwekkende verdwijningen van vermiste personen, allerhande openbare verkopen (van een kerkaltaar, een woning, een herberg, een hofstede, een leenheerlijkheid, een partij land, bos of meers...), een uitnodiging tot de liefhebbers van een wedstrijd met de krulbol, een verslag over een wedstrijd voor boogschutters in Gent, de oprichting van een 'Franse' kostschool en andere wetenswaardigheden meer - allemaal gewone (of soms minder gewone) feiten en gebeurtenissen uit de alledaagse landelijke samenleving van een paar eeuwen geleden.

Het talrijkst zijn de advertenties betreffende Nevele (17 advertenties), Vinkt (13), Merendree (12), Sint-Maria-Lerne (11), Lotenhulle (10), Meigem (9) en Hansbeke (8). De wat kleinere dorpen Sint-Martens-Lerne en Vosselare (elk 6 advertenties), Bachte (5), Zeveren en Landegem (elk 4), Poeke (3) en Poesele (2) zijn uiteraard in veel mindere mate vertegenwoordigd dan de eerstgenoemde.

Sommige kortere advertenties worden in extenso aangehaald, uit andere worden hier en daar enkele passussen letterlijk geciteerd, wegens de charme van de typische woordkeuze, stijl en spelling in de taal van toen. Wegens hun belang voor de lokale geschiedenis zijn de hoeve- en herbergnamen en toponiemen in de aangehaalde teksten door ons gecursiveerd. De volgorde van de teksten is die van de chronologie van de respectieve publicatiedata. In de bronvermeldingen wordt de 'Gazette van Gend' afgekort tot GvG.

1755

VERKOPING VAN DE HOFSTEDE 'GEROLFSWALLE' IN MERENDREE

(Bron: GvG van 3 april 1755)

Advertentie betreffende een openbare verkoping, ter Vierschaar van de Schepenen van Gedele te Gent op 16 april 1755, van een hofstede en landerijen in Merendree.

Koop V: een bewald huis van plaisance, met tuin en boomgaard, en de daarop staande, nieuw gebouwde hofstede, (feodaal) leengoed zijnde, genaamd *Geerols Walle (sic)*. Met uitzondering van het "speelhuys" zelf en de boomgaard wordt de hofstede gebruikt door de weduwe van Pieter de Coster, samen met een partij allodiaal goed, alles gestaan en gelegen binnen Merendree achter de kerk (jaarlijkse pachtsom: 5 £ groten). De verkoop is ingesteld op de som van 20 £ gr.

Kopen VI tot IX: verscheidene partijen land en bos, ook in Merendree gelegen.

VERKOPING VAN TWEE HOFSTEDEN IN LOTENHULLE

(Bron: GvG van 22 en 29 mei 1755)

Openbare verkoping, ter Vierschaar van de Schepenen van de Keure te Gent op 4 juni 1755, van de volgende goederen, gelegen te Lotenhulle:

Koop II: een hofstede, met schuur, stallingen etc., met het land, groot in erf 735 roeden; item zes partijen land, daarbijhorend. Hoeve en landerijen worden gebruikt door Adriaen Negerinck (jaarpacht: 8134 groten en 100 'geleyen' stro); de pachttermijn, ingegaan voor zes jaren, eindigt op kerstavond 1756. De verkoop is ingesteld op 175 £ gr.

Koop III: een kleine hofstede, met schuur, stallingen en drie partijen land en een slag bos, genaamd het *Goedeken te Denys*, leengoed zijnde dat releveert van het Leenhof van Nevele, gelegen in Lotenhulle, palende N. *den Lysenakker*; ca. 6 bunder groot, in huur gebruikt door Adriaen de Bil (jaarpacht: 3 £ 6 schell. 8 groten). Instel: 120 £ gr. wisselgeld.

Inlichtingen bij notaris-procureur Guillielmus van der Eecken, te Gent (Sint-Jacobsnieuwstraat).

VERKOPING VAN DE 'WALLEBEEKSE TIENDE' IN SINT-MARIA-LEERNE EN LANDERIJEN IN SINT-MARTENS-LEERNE EN NEVELE

(Bron: GvG van 16 en 30 oktober 1755)

In Vierschaar van de Schepenen van Gedele te Gent worden op 13 november (in derde en laatste zitting) openbaar verkocht, o.a. de volgende goederen:

Koop IV: een partij land, gelegen in Sint-Martens-Leerne, wezende een leen, ca. 4 ½ gemeten groot, actueel gepacht door Jacobus Mestdagh (jaarpacht: 2 £ 15 sch. gr.) en ingesteld op 62 £ gr.

Koop V: een tiende, genaamd de *Wallebeeksche Tiende*, “haer bestrekende op differente partijen van grond binnen de prochie van St. Maria Leerne, wezende leen”, in pacht gebruikt door Philippe Volckaert (jaarpacht: 9 £ gr.) en ingesteld op 200 £ gr.

Koop VI: een partij land, groot 6 bunder en 143 roeden, in één blok gelegen binnen Nevele op de wijk *Kerrebroek*, wezende een leen, in cijns gebruikt door Francies de Smedt (jaarpacht: 9 £ gr.) en ingesteld op 200 £ gr.

Inlichtingen bij de griffie der Schepenen van Gedele of bij procureur Louis Norbert de Schuyter te Gent (Bennesteeg).

VERKOPING VAN DE LEENHEERLIJKHEID 'HET POEKSE' TE NEVELE, MEIGEM, VOSSELARE EN LOTENHULLE

(GvG van 20 en 27 oktober, 20 en 24 november 1755)

Op 7 november 1755, te Gent in de herberg 'de Gouden Sleutel' bij de Koornmarkt, openbare verkoping van een leenheerlijkheid, als volgt beschreven:

Koop I: de heerlijkheid van 'het Pouxsche', zijnde leen, gehouden van het Leenhof der baronie van Poeke, zich uitstreckende binnen Nevele, Meigem, Vosselare en Lotenhulle, consistierende in diverse renten makende samen £ 9 par. in geld, 100 razieren rogge en 8 hoenderen, met recht op het aanstellen van een baljuw, zeven schepenen en een prater of officier, alsook recht van dubbel rente bij het overlijden van de tenanciers of debiteurs der rente in geld (“gezeyd sterfkoop”) en de 15^e penning bij de verkoop van de gronden.

Koop II: de heerlijkheid van 'het Ruddersche' in Zomergem.

Koop III: het leen 'den Pauwmeersch' in Zaffelare.

Inlichtingen bij sieur Jan François van Hulle te Zomergem, ontvanger der voormelde goederen.

1756

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN VOSSSELARE

(Bron: GvG van 18 maart 1756)

Op verzoek van Joannes Hanssens wordt op de dinsdagen 16 en 30 maart 1756 ter Vierschaar van Nevele, in het Landhuis aldaar, openbaar verkocht: een hofstede, met huis, schuren, stalling en “kotterij”, ovenbuur, “hekken ende baillen”, een grote boomgaard met tronken, bomen en hagen, alsmede nog zeventien partijen land, dit alles gestaan en gelegen binnen Vosselare, tegenwoordig gebruikt door de voornoemde Joannes Hanssens. Het geheel beslaat in totaal ca. 9 bunder, te koop in één enkele koop. Inlichtingen bij procureur Lieven Roeges te Drongen (Moerstraat).

VERKOPING VAN DRIE HOFSTEDEN IN ZEVEREN EN MEIGEM

(Bron: GvG van 25 maart 1756)

Op 17 en 31 maart en 14 april 1756 worden ter Vierschaar van de Schepenen van Gedele te Gent de hiernavolgende goederen openbaar verkocht:

Koop I: een schone en behuisde hofstede met schuur en stallingen (behalve het ovenbuur, dat aan de pachter toebehoort), gestaan en gelegen in Zeveren en Meigem, met de meegaande landerijen en meersen, alles samen ca. 25 bunderen groot, genaamd het *Goed ter Lootsen*, in cijnspacht gebruikt door Francies van Hove en François Made (gezamenlijke jaarpacht: 37 £ 11 schell. gr., benevens het verleggen van 400 behoorlijke “geleyen” stro). Bij de eerste kaars is de instel verbleven op de som van 1300 £ gr. wisselgeld (w.g.).

Koop II: het *Goed ten Broeke* te Meigem, 16 bunderen groot, in pacht gebruikt door Guillaeme Francies Coppens (jaarpacht: 66 £ gr. en 600 “geleyen” stro). Instel gebleven op 2000 £ gr. w.g.

Koop III: het *Goed ter Spele* (of *ter Speelt*) te Meigem, ca. 24 bunderen groot, gepacht door Pieter vander Vennet (jaarpacht: 27 £ 18 schell. 4 gr. en 400 “geleyen” stro), wiens pacht verstrijkt op kerstavond 1756.

1757

BOMENVERKOPING IN OOIDONK

(Bron: GvG van 28 en 31 maart 1757)

Op zaterdag 2 april 1757 wordt te Sint-Maria-Leerne, in de bossen van Ooidonk, liggende bij de Leie, de openbare verkoping gehouden van een grote kwantiteit slaghout (= schaar- of hakhout), alsmede ca. negentig

loten bomen (eiken en abelen), dienstig voor onder andere een schone “meulestaak, asse, platen, pestels, pijlers enz.”. Inlichtingen bij de amman van het Land van Nevele.

VERKOPING VAN EEN PARTIJ LAND IN MEIGEM

(Bron: GvG van 18 augustus en 8 september 1757)

In Vierschaar van de Gentse Schepenen van Gedele wordt op 31 augustus en 14 september 1757 een openbare verkoping gehouden van onder meer: Koop IV: een partij land in Meigem, 357 roeden groot, gepacht door Pieter van Hove (jaarpacht: £ 0-18-4 gr.). De verkoop is ingesteld op 12 £ gr.

VERKOPING VAN HOFSTEDEN EN LANDERIJEN IN MERENDREE

(Bron: GvG van 8, 15 en 19 december 1757)

Op 22 december 1757 houden de Gentse Schepenen van Gedele in Vierschaar een openbare verkoping van een aantal goederen, waarvan drie gelegen in Merendree:

Koop III: een behuisde hofstede in Merendree, 362 roeden groot, gepacht door P. de Blonde (jaarpacht: £ 0-13-4 gr.). Instel op 16 £ gr.

Koop IV: een partij land in Merendree, op de wijk van *Overbrouck-Cauter*, 525 roeden groot, alsmede nog andere partijen land op dezelfde kouter gelegen, evenals nog 72 roeden land of meers, genaamd *den Landsbrouck*. Andere toponiemen aldaar: *’t Coorekens-Eecke, het Gaverstein, de Schaeckel, den Meulen-Acker, den Annecaer* en de wijk *Oosterghem*.

Koop XII: een behuisde hofstede met schuur en stallingen, gelegen te Merendree, groot in erf 300 roeden, palende *W. de straete nae Somerghem*; item een partij land, genaamd *den Claveren Bulck*, groot 100 roeden, palende *Z. de Brugsche Vaert*; item een partij land, genaamd *d’Hooge*; nog een partij land, genaamd *Marten-Claeys-bulcxken*.

Inlichtingen bij procureur Charles Jacques Onderreet te Gent (Onderstraat).

1758

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDEN EN LANDERIJEN IN VINKT

(GvG van 4 mei 1758)

Door Schepenen van Gedele te Gent worden openbaar verkocht op 26 april en 10 mei 1758 in tien verschillende kopen:

Koop I: twee stukken land in Vinkt, genaamd resp. *het Boeckstuk* (groot ca. 2 gemeten) en *den Langenbulck* (groot 765 roeden), samen in cijnsnacht gebruikt door Joannes van Hulle voor een termijn van 20 jaren, ingegaan

op kerstavond 1745 (jaarpacht: £ 2-16-8 gr.). Prijs ingesteld op 50 £ gr. wisselgeld (= w.g.);

Koop II: de oostkant van een partij land, gelegen als voren, groot ca. 4 gemeten, genaamd *de Vier Gemeten*, samen in pacht gebruikt door Lieven van den Berge (jaarpacht: 3 £ gr.); ingesteld op 46 £ gr. w.g.

Koop III: de wederhelft van de vorige koop, nl. de westkant van dezelfde partij land, gelegen en gebruikt als voren; ook ingesteld op 46 £ gr. w.g.

Koop IV: een koeiweide (voorheen zaailand), gelegen als voren, groot 1030 roeden, gebruikt door de voornoemde Lieven van den Berge (samen met koop V); ingesteld op 40 £ gr. w.g.

Koop V: een partij zaailand, gelegen *by de meulen*, groot ca. 210 roeden, gebruikt door de vorige, ingesteld op 16 £ gr. w.g.

Koop VI: een behuisd en beplant hofstedeken, met huizingen en landen, gelegen in Vinkt, groot 678 roeden, gebruikt door Joannes van Hoe (jaarpacht: 4 £ gr.); ingesteld op 10 (?) £ gr. w.g.

Koop VII: een partij zaailand, gelegen als voren *op den Meulen Cauter*, groot 700 roeden, gebruikt door Lieven Vermeersch (jaarpacht: £ 2-13-4 gr.); ingesteld op 60 £ gr. w.g.

Koop VIII: een partij zaailand, groot 400 roeden, gebruikt door Joannes Pyphaert (jaarpacht: 18 sch. gr.); ingesteld op 16 £ gr. w.g.

Koop IX: een partij land *op den Meulen Cauter*, groot 462 roeden, gebruikt door Judocus de Graeve (jaarpacht: £ 1-10-0 gr.); ingesteld op 36 £ gr. w.g.

Koop X: een stukje zaailand, gelegen als voren, groot met een kleine meers (nu bos) 120 roeden, gebruikt door Jozef Hautteman (jaarpacht: £ 1-13-0 gr.); ingesteld op 34 £ gr. w.g.

Inlichtingen bij notaris en procureur Van Doorne te Gent (Quaethem).

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE EN EEN HUIS IN NEVELE EN EEN DRIES OF 'BLEEK-ERF' IN MEIGEM

(*GvG van 8 mei 1758*)

Door de Schepenen van Gedele te Gent worden de volgende goederen, gelegen in Nevele en Meigem, openbaar verkocht op 12 april en 10 mei 1758:

Koop IX: een kleine hofstede, gelegen te Nevele op de wijk *Veldeken*, genaamd *het Bleeck-stedeken*, met het medegaande land, in cijnsnacht gebruikt door Joseph van Hulle fs. Pieters (jaarpacht: £ 2-5-0 gr.), waarvan de pachttermijn nu geëxpireerd is. Instel op 40 £ gr.

Koop X: een "driesch ofte bleeck-erfve", wezende leen, gehouden van het Leenhof van Nevele, met de bomen erop staande, gelegen in Meigem recht

over het *Goet ter Kercken*, competerende de heer Opsomer, groot 300 roeden, actueel onverpacht. Ingesteld op 60 £ gr.

Koop XI: een huis te Nevele *op St. Jansstraete*, leengoed zijnde, met de medegaande hoving, nu in pacht gebruikt door Pieter Jooris fs. Christoffel (jaarpacht: £ 5-5-0 gr.). Instel op 60 £ gr.

Koop XII: een huis te Gent.

Inlichtingen bij notaris Charles Jacques Onderreet te Gent (Onderstraat).

ZWAKZINNIGE JONGELING VERMIST IN LOTENHULLE

(GvG van 8 mei 1758)

“Op den eersten Sinxendag is van zyne ouders komen weggelooopen eenen onnooselen jongen, aut ontrent 19 jaeren, genaemt Emanuel Josephus Rots, gebortig van Lootenhulle, met eene lijne (= linnen) casacke, baerevoets, met bruyen hair, niet lanck van postuere (= gestalte), bytende altyd op syn handt, niet sprekende als geluyt maeckende als eenen stommen, maer wel hoorende. Indien eenige persoonen hem kunnen aenwyzen”, zullen zij door Laureyns Rots, zijn vader, wonende te Lotenhulle *ontrent de Plaetse* “daer voren geloont worden”.

VERKOPING VAN TALRIJKE LANDERIJEN IN HANSBEKE

(GvG van 3 en 10 juli 1758)

Advertentie voor de openbare verkoping van een aantal partijen land, competerende aan Christoffel de Munck en zijn overleden huisvrouw Pieternelle Lambrecht. Deze landerijen zijn allemaal gelegen te Hansbeke. We zien af van een complete beschrijving van de resp. kavels en beperken ons tot de opsomming van de erin vermelde toponiemen: *den Meulenmeersch*; een stuk land genaamd *den Hauthem*; *het Meulen-straetjen*; een stuk land genaamd *de Rollebaene*; een partij land genaamd *het Walleken*; *het nieuw Vaerdeken loopende naer Nevele*; een stuk land genaamd *den Mispelaere*; een stuk land genaamd *de Billekens*; een stuk land genaamd *den Bergacker*, palende Z. *den Doschweg*; een partij zaailand genaamd *den Hul*; een stuk land genaamd *het Boolaegsken*; een partij land genaamd *den d'Aubosch* (groot 1055 roeden).

In dezelfde advertentie ook nog, als Koop XII: een partij bos in Lotenhulle of Bellem (*sic*). Inlichtingen bij procureur Lammens te Gent (Hoogpoort).

1759

VERKOPING VAN EEN VETTE OS IN MERENDREE

(GvG van 8 februari en 2 april 1759)

In Merendree, ten huize van Jan de Baets, wordt te koop gesteld: een vette os, “wegende volgens het zeggen van diversche coopliden beth (= meer) dan dry duyzendt pondt Gendts gewichte geslegen vleesch”. In de krant van 2 april (betreffende dezelfde, of alweer een andere os?) wordt aan de annonce nog toegevoegd: “Alhier in 't landt noyt weerga gezien”.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN LOTENHULLE

(GvG van 5 en 12 maart 1759)

Op woensdag 14 maart 1759 wordt openbaar verkocht als koop VII: een kleine hofstede met huizing, schuur, stallingen, boomgaard en twee partijen land, samen ca. vijf gemeten groot, gestaan en gelegen in Lotenhulle, gebruikt door de weduwe van Gillis Bekaert (jaarpacht: £ 5-10-0 gr.). Ingesteld op 100 £ gr.

Inlichtingen bij procureur-notaris Jacques Merry, notaris der Gentse Schepenen van Gedele, wonende in Gent (“op de Kraen- alias Anjoenleye”).

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE EN LAND IN NEVELE

(GvG van 3, 6 en 10 mei 1759)

Ter Vierschaar van de Gentse Schepenen van de Keure worden op 16 mei 1759 openbaar verkocht:

Koop I: een hofstede in Nevele op de wijk *Veldeken*, groot in erf 157 roeden; item een partij land (828 roeden) en een partij bos (74 roeden). Instel op 110 £ gr.

Koop II: een partij land, ook in Nevele, genaamd *den voorensten Braemdonck-Driesch* (411 roeden), met een partij land (187 roeden) en twee partijen land, genaamd *de Byle* (1300 roeden).

Gebruiker-pachter van de beide kopen is Judocus d’Utschaever (jaarpacht: £ 13-10-0 gr).

GERECHTELIJKE VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN VINKT

(GvG van 5 juli 1759)

In het Consistorie van de Raad van Vlaanderen te Gent wordt op 14 juli 1759 publiek “by decreet” verkocht: een hofstede te Vinkt met twee partijen land, resp. genaamd *d’Helle* en *Hemelryke*, samen ca. 9 gemeten 72 roeden groot, gebruikt door Jacobus de Weert.

Inlichtingen ten kantore van procureur Boel te Gent (Geldmunt).

VERKOPING VAN LANDERIJEN IN MERENDREE

(GvG van 17 september en 1 oktober 1759)

Op verzoek van de Gentse Schepenen van Gedele wordt op 26 september en 10 oktober openbaar verkocht:

Koop IV: drie partijen land, samen twee gemeten groot, met het dreefken, te Merendree gelegen *in de Lambeke* op de noordzijde van de *Brugsche Vaert*. Pachter is Pieter Standaert te Zomergem (jaarpacht: 2 £ gr.). Instel op 55 £ gr.

Inlichtingen bij procureur Joseph Florus Mussche, te Gnet (bij Sint-Baafskerk).

VERKOPING VAN EIKEN IN LOTENHULLE

(GvG van 31 december 1759 en 3 januari 1760)

Op 8 januari 1760 wordt in Lotenhulle te koop gesteld “op den bosch, gelegen ontrent den Meulen”, gecompeteerd hebbende aan de weduwe van sieur Mendonck in Gent: een partij schone en “capitale eycken-boomen”, in de molenbouw te verwerken als “meule-staecken, meulen-assen, lasten, pestels, plaeten en steirten en voorders dienstig tot alle soorten van meulewerck, schip- en timmerwerck”. Inlichtingen bij sieur N. van de Voorde, baljuw te Lotenhulle.

1760

VERKOPING VAN EIKEN IN DE BOSSEN VAN OOIDONK

(GvG van 21 en 31 januari, 25 en 28 februari 1760)

Op zaterdag 7 februari 1760 wordt in de bossen van Ooidonk, dicht bij de Leie (hetgeen gunstig is voor het vervoer der te vellen bomen), openbaar verkocht: een groot aantal eikembomen, dienstig voor molenstaken, assen, pestels, enz. In de laatste twee advertenties van eind februari wordt meegedeeld dat de aangekondigde verkoping “ten deele is onderbleven” (d.i. niet heeft plaatsgevonden) “ter causen van de inundatie van de wateren”. De onderbroken verkoping zal worden voortgezet op donderdag 6 maart.

VERMISTE PERSOON IN NEVELE

(GvG van 4 februari 1760)

“Uyt de Stede en Vryhede van Nevele heeft zig geabsenteert eenen jongman, wezende imbicil”, 37 jaar oud, met de volgende persoonsbeschrijving: bruine ogen, zwarte “wint-brauwen”, zwarte baard, zwart haar “niet crolende”, lang van aangezicht, 5 ½ voeten lang, mager van lichaam, genaamd Joseph d’Haenens. Hij zou in de voorbije maand januari geweest zijn te Waterloo, alsook omtrent Kortrijk en Menen. Inlichtingen te bezorgen aan Joannes Lampe te Nevele. Alle onkosten worden vergoed.

WEDSTRIJD IN HET BOLSPEL IN NEVELE

(GvG van 12 en 22 mei 1760)

“Men adverteert aen de liefhebbers van de Bole *(sic)* dat Philippe Bekaert”, wonende in Nevele in de herberg *de Swaene*, “met permissie van de heer en de weth van Nevele, sal laeten bolen *(sic)* door de liefhebbers, voor eenen extra-ordinairen waegen, zynde den eersten prys; ende den anderen prys zal wesen vier paar silvere gespen, ieder paer van zeven guldens”. Het begin der spelen is bepaald op de eerste zondag na Sinksen (= 1 juni 1760). Er wordt gespeeld met teams van vier tegen vier mannen. “Dezelfde Bekaert zegt dat men zal moeten spelen “tot 32 partyen”. Voorafbetaling van 26 stuivers per deelnemer; de op twee na laatste partijen zullen vrij zijn van inleggeld.

VERKOPING VAN HOFSTEDEN EN GRONDEN IN DRONGEN EN MERENDREE

(GvG van 19 mei 1760)

In Vierschaar der Gentse Schepenen van Gedele wordt op 21 mei en 4 juni een openbare verkoop gehouden van de volgende goederen, gelegen op Drongen/Merendree:

Koop I: een behuisd pachtgoed met diverse partijen land, gelegen binnen Drongen, genaamd het *Goed ter Wilden*, in pacht gebruikt door Lieven Heye (jaarpacht: £ 33-6-8 gr.). Instel op 1000 £ gr.

Koop II: een partij grond op Merendree, gebruikt door de weduwe Adriaen de Clercq.

Koop III: nog een partij land op Merendree, gebruikt door de weduwe Adriaen de Clercq.

Koop IV: een hofstede met twee partijen land, gelegen in Drongen en Merendree, gepacht door Jan Buyse.

Kopen V en VI: gronden in Merendree, gepacht door Lieven van Meenen en Joannes Schelstraete.

Inlichtingen bij procureur-notaris Livinus Mussche te Gent (Onderstraat).

VERKOPING VAN HOFSTEDEN IN NEVELE EN VINKT

(GvG van 21 en 28 juli 1760)

In Vierschaar der Schepenen van Gedele te Gent wordt op 30 juli 1760 een openbare verkoping gehouden van een aantal onroerende goederen, o.m. gelegen in Nevele en in Vinkt:

Koop IV: een hofstedeken, vercijsd aan Pieter van den Bossche (jaarcijns: £ 4-10-0 gr.); groot ca. 122 roeden, gelegen binnen Nevele. De cijnspacht loopt over een termijn van 29 jaar, ingegaan op kerstavond 1752. Instel op 100 £ gr.

Koop V: een hofstedeken met landen te Vinkt, groot ca. 3 gemeten 276 roeden, vercijsd aan Jacobus Dayere (jaarpacht: 3 £ gr.), wiens cijnspacht verstrijkt op kerstavond 1760.

1761

VERKOPING VAN DE HERBERG 'HET PAUWKEN' IN NEVELE

(GvG van 21 en 25 en 28 mei 1760)

Te Nevele, in het Landhuis op 25 mei 1760, wordt “volontairelyk” te koop gesteld: een huis en erf, zijnde een herberg, genaamd *het Pau[w]ken*, bestaan en gelegen te Nevele, actueel bewoond door sieur Apolinaris Clays, in huwelijk met Françoise de Vrient fa. Philippe, die daar nog zullen blijven wonen tot 30 april 1762. Inlichtingen bij de heer ampman (*sic*) van Nevele.

VERKOPING VAN HET PACHTHOF 'GOED TE OUDENHOVE' IN VINKT

(GvG van 20 en 27 augustus, 3, 21 en 25 september 1761)

Te koop gesteld: een schoon pachthof, bestaan en gelegen te Vinkt *ontrent de kerke*, omtrent 17 bunderen groot met de medegaande gronden “al t’eenen blokke” gelegen, in pacht gebruikt door Jacobus d’Hondt (jaarpacht: 34 £ gr.). Het pachthof is genaamd “het goed en heerlijkheid *Ten Oudenhove*¹ (*), zijnde een leen (met diverse achterlenen), releverende van het Leenhof en Kasteel van Nevele.

¹ Zie: N. Kerckhaert, *Oude Oostvlaamse hoeven*, dl. 2 (Gent, Federatie Toerisme, 1988), pp. 369-370, met archivalische vermeldingen uit 1460 tot en met 1761. Zie ook: Fr. Michem, *Vinktse hoeven en hun bewoners* (Deinze, 1980), passim.

Inlichtingen bij notaris Louis Norbert de Schuyter, Gent (Drapstraat).

1762

VERKOPING VAN GRONDEN IN SINT-MARIA-LEERNE

(GvG van 1 en 18 maart 1762)

Openbare verkoping in Vierschaar der Schepenen van Gedele te Gent op 10 en 24 maart 1762:

Koop I: de helft van 485 roeden meers te Sint-Jans-Leerne bij het kasteel van Ooidonk, gemeen met de horis van jonker Charles Antone de Brune, met nog een meers van 1 gemet, gelegen als voren, samen gepacht door Philippe Volckaert (jaarpacht: 1 £ gr.). Ingesteld op 16 £ gr.

Koop II: 1123 roeden meers, verdeeld over vier partijen, gelegen te Sint-Maria-Leerne, gebruikt door Philippe de Weert (jaarpacht: 4 £ gr.). Ingesteld op 70 £ gr.

Inlichtingen bij notaries Charles Jacques Ondereet, Gent (Onderstraat).

VERKOPING VAN EEN HOF VAN PLAISANCE, MET HOFSTEDE, IN MERENDREE

(GvG van 22, 25 en 29 maart 1762)

Advertentie voor de openbare verkoping in Vierschaar der Schepenen van Gedele te Gent op 7 april 1762.

Koop I: een schoon en onlangs nieuw gemaakt huis van plaisance, beschikkend over acht distincte kamers en plaatsen, alle geplafonneerd, en de grote kamer beneden geschilderd in fresco, met “voordere embellissementen en commoditeyten”, mitsgaders de hofstede, schuur, paardenstal, hovingen en boomgaard, rondom in zijn hagen wel beplant met goede Franse fruitbomen, met de medegaande landerijen ca. zeven gemeten groot, gelegen in Merendree op de wijk van *Oosterghem* tussen de kerk en de *Brugsche Vaert*. Het huis van plaisance wordt gebruikt door sieur Bernaerd de Wilde en de hofstede door Hendrik van Hulle (jaarpacht: 11 £ gr.). Instel op 400 £ gr.

Inlichtingen bij notaris-procureur Pieter Jacobus Millecam te Gent (Zilverstraat bij het Prinsenhof).

VERKOPING VAN BOMEN IN DE KASTEELBOSSEN VAN OOIDONK

(GvG van 24 en 27 maart 1762)

Op donderdag 3 april 1762 wordt openbaar verkocht: “eene groote quantiteyt schoone eeken boomen”, staande te Sint-Maria-Leerne in de bossen van Ooidonk bij de Leie.

VERKOPING VAN HOFSTEDEN EN GRONDEN IN BACHTE, POEKE, VOSELARE EN SINT-MARTENS-LEERNE

(GvG van 28 oktober, 25 november en 9 december 1762)

Openbare verkoop in Vierschaar der Schepenen van Gedele te Gent op 1 en 15 december 1762: Koop I: een pachthof met medegaande gronden, samen meer dan 16 bunderen, gelegen te Bachte in de wijk *Rekkelinghe*, gepacht door Francies de Paepe (jaarpacht: 36 £ gr.). Ingesteld op 750 £ gr.

Koop II: twee partijen land gelegen als voren, samen 1400 roeden; pachter is Pieter Croyelle (jaarpacht: £ 3-6-8). Ingesteld op 75 £ gr.

Koop IV: een pachthof en gronden te Poeke, gelegen op *Vinck-Splete*, meer dan 17 bunder groot; pachter is J.B. Baudonck fs. Gillis (jaarpacht: 30 £ gr.). Ingesteld op 650 £ gr.

Kopen V en VI: een half bunder land (pachter Marten de Cloet), resp. 400 roeden land (pachter Pieter Francies Voet), beide gelegen te Vosselare.

Koop VII: een hofstede en gronden te Sint-Martens-Leerne, ca. 5 bunderen groot, gebruikt door de weduwe Jan van Crombrugge (jaarpacht: 15 £ gr.). Ingesteld op 325 £ gr.

Koop IX: een partij maameers te Deinze, gelegen in de *Koey-Meersch*; pachter is Jan Marre (jaarpacht: £ 1-3-4). Ingesteld op 20£ gr.

Inlichtingen bij de procureurs Claus (Gent, Paradeplaats) en de Schuyter (Gent, Drapstraat).

1763

VERKOPING VAN DE HOFSTEDE 'HET NIEUW GOED' IN VINKT

(GvG van 24 en 31 maart, 7 april 1763)

Openbare verkoop in Vierschaar der Schepenen van Gedele te Gent op 6 en 20 april 1763:

Koop I: een hofstede met de behuizing, schuur, stallingen en andere gebouwen en bomen, te Vinkt gelegen, genaamd *het Nieuw-Goed*, deels leen en deels allodiaal goed, samen 15 ½ bunderen groot; in pacht bij Pieter Mortier (jaarpacht: 26 £ gr.). Ingesteld op 600 £ gr.

Inlichtingen bij meester Joannes Emanuel de Stobbeleere, procureur-notaris te Gent (de Poele).

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN VINKT EN EEN MEERS IN MEIGEM
(GvG van 5 mei 1763)

Openbare verkoop ter Vierschaar van Nevele, op 3, 17 en 31 mei 1763 gehouden in het Landhuis van Nevele, van de volgende goederen:

Koop I: een behuise en beschuurde hofstede, gelegen - zoals ook de volgende landerijen - in Vinkt niet ver van de kerk; de hofstede met de landerijen liggen in één beluik, 2 bunderen groot; en daarnaast nog een partij land van 1 bunder, een partij meers van 1000 roeden, en nog diverse andere stukken land, samen drie bunderen groot, etc., dit alles leengoed zijnde.

Koop II: een partij meers te Meigem, 400 roeden groot. Zoals ook koop I in pacht gebruikt door de weduwe Jos. van Hecke (ad 2 £ gr. per bunder). Haar pacht verloopt op kerstavond 1764.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE EN GRONDEN IN SINT-MARTENS-LEERNE EN BACHTE

(GvG van 15 en 19 september 1763)

Openbare verkoop ter Vierschaar der baronie van Poeke, op woensdag 21 september 1763 in de herberg 'den Pauw' op *Poeke-Plaats*:

Koop I: een partij meers, ca. 1187 roeden groot, gelegen te Sint-Martens-Lerne, genaamd *den Quadam-meersch* met het noordeinde gelegen nevens *de Quadam-straete*, W. mr. Sandelin, Z. Geeraerd Dobbelaere, O. *den langen Meersch*.

Koop II: een partij meers, ca. 1050 roeden, gelegen als voren, strekkende van *den Quadam-meersch* oostwaarts, N. en O. Martin Coppens als pachter, Z. de graaf van Rumbeke.

Koop III: een partij meers, genaamd *den Dysselmeersch*, gelegen als voren, strekkende van *den langen Meersch* zuidwaarts met het einde uitgestrekt aan *den Maey-meersch*, O. en W. de graaf van Rumbeke, met 533 roeden afgeleid in de voornoemde *Dysselmeersch* aan *den Hulsbosch*, toebehorende mr. Sandelin, groot 1129 roeden.

Koop V: een schone, welgebouwde hofstede op Bachte, groot met de medegaande landerijen, maameersen, erven en bossen, samen ca. 24 bunderen groot, in pacht gebruikt door Joannes Buydens, wiens pacht eindigt op kerstavond 1764.

VERKOPING VAN DE HERBERG 'DE KROON' EN ENKELE LANDERIJEN IN VOSSSELARE

(GvG van 14 november 1763)

Openbare verkoop ter Vierschaar van het Land van Nevele op 22 november 1763:

Koop I: een huis met een grote keuken, drie kamers van onder en twee kelders, met erf, schuur en stallingen, van ouds een herberg geweest, genaamd *de Kroone*, gestaan en gelegen in Vosselare ten voorhoofde *op de Plaetse*, palende *O. den herreweg van Deynse naer Gend*, en daartegenover de kerk en het kerkhof; groot in erf meer dan 147 roeden. Instel op 150 £ gr.

Koop II: een partij land, genaamd *het Bundere*, gelegen als voren, *O. de Priesteragie*, één bunder groot, benevens een partij land, genaamd *den Paepen-wegel*, palende ZW. de voorgaande partij, groot 305 roeden. Instel op 60 £ gr.

Koop III: een partij land, genaamd *de Vier Gemeten*, palende *Z. den Paepen-wegel*, groot 1 bunder 325 ½ roeden.

Al de voornoemde goederen worden gebruikt door Jacobus de Paepe, proprietoris. De herberg (koop I) is vrij vanaf 1 mei 1764.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN VINKT

(GvG van 22 december 1763 en 5 januari 1764)

Openbare verkoop ter Vierschaar van de Schepenen van Gedele van Gent op 29 december 1763 en 11 januari 1764. Wordt o.m. verkocht:

Koop XIII: een hofstede te Vinkt, groot 4 bunderen 400 roeden, gebruikt door Joannes Vlaminck (jaarpacht: 15 £ gr.). Ingesteld op 380 £ gr.

Inlichtingen bij notaris-procureur de Schuyter te Gent (Drapstraat).

1764

VERKOPING VAN BOMEN IN MEIGEM

(GvG van 16 februari 1764)

Openbare verkoping, op donderdag 23 februari, van een groot aantal schone eiken staande binnen Meigem (Land van Nevele); bijeenkomst aan de herberg *de Spoele* in Meigem.

VERKOPING IN DE HERBERG 'DEN HERT' IN LOTENHULLE

(GvG van 30 juli 1764)

Ter Vierschaar van de heerlijkheid van *Oudengoede* te Lotenhulle wordt op 2 augustus 1764, in de herberg *den Hert* aldaar, openbare verkoping gehouden van onder meer:

Koop I: een hofstede in Aalter, genaamd het *Goed ten Bossche*, leengoed zijnde.

Koop VI: een partij land, groot 480 roeden, gelegen *by den Ouden Meulen* (in Lotenhulle? of in Aalter?), gepacht door Pieter Blomme. Instel op 30 £ gr.

1765

VERKOPING VAN DE HEERLIJKHEID VAN HANSBEKE

(GvG van 16, 19 en 26 september, 18 en 28 november 1765)

Wordt te koop gesteld: de Heerlijkheid van Hansbeke, zich extenderende in Sint-Martens en Sint-Maria-Leerne, Deurle, Waregem, Deinze, Bachte, Meigem, Aarsele, Kanegem en Ruiselede. De heerlijkheid beschikt over de drie graden van justitie en heeft het recht tot het stellen van een baljuw, een griffier en een schepenbank van zeven schepenen, benevens het recht op jacht en visserij en andere prerogatieven.

Het "fancier" (= het kerngebied van de heerlijkheid) is ongeveer 33 bunderen groot, met o.a. een behuisd pachthof. Het behelst tevens talrijke achterlenen.

Inlichtingen bij notaris-procureur de Schuyter in Gent (Drapstraat) en bij sieur Jacques Steyaert, griffier in Hansbeke.

VERKOPING VAN HOFSTEDEN EN GRONDEN IN VINKT

(GvG van 4, 11 en 18 november 1765)

Openbare verkoping in Vierschaar der Schepenen van Gedele van Gent op 13 en 27 november 1764 van twee hofsteden te Vinkt:

Koop II: een hofstede en medegaande gronden in Vinkt, gebruikt door Joannes Vlaminck (jaarpacht: 15 £ gr.). Instel op 300 £ gr. wisselgeld (w.g.).

Koop III: een hofstede en gronden in Vinkt, gebruikt door cijns pachter François Schatteman (jaarpacht: £ 4-10-0 gr.). Instel op 90 £ gr. w.g.

Inlichtingen bij notaris-procureur de Schuyter te Gent (Drapstraat).

OPRICHTING VAN EEN FRANSE SCHOOL IN HANSBEKE

(GvG van 21 en 25 november 1765)

“Men laet weten als dat ‘er in de Eremytage van de prochie van Hansbeke opgerecht is eene Fransche Schole, om de jonkheyd te leeren lezen en schryven, zoo in de Fransche als in de Vlaemsche taele, cyfferen etc., alleenelyck voor geheele en halve pensionairen. De geheele tafel (= vol-pension) tot 14 £ gr. ’s jaers en de halve tafel (= half-pension) tot 6 £ gr. courant geld.”

1766

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN VINKT

(GvG van 27 maart en 3 april 1766)

Op de publieke verkoping in Vierschaar van de baronie van Nevele op 15 april 1766 in het Landhuis van het Land van Nevele wordt, op verzoek van François van de Voorde, verkocht: een hofstede met twee schuren en stallingen, met de medegaande landen meer dan 6 bunderen groot, gestaan en gelegen binnen Vinkt, gepacht door Geeraerd Slok (jaarpacht: 23 £ gr., benevens in natura het verleggen van 400 “geley” stro en 9 mud “kappelingen”). Instel op 400 £ gr. w.g.

VERKOPING VAN EEN PACHTHOF IN HANSBEKE

(GvG van 19 juni en 3 juli 1766)

Openbare verkoping ter Vierschaar der Schepenen van Gedele van Gent op 25 juni en 9 juli 1766 van onder meer een pachthof in Hansbeke:

Koop III: een pachthof en medegaande gronden, samen ca. 10 bunderen groot, gestaan en gelegen in Hansbeke, gepacht door François de Meyer (jaarpacht: 20 £ gr.). Instel op 450 £ gr. Inlichtingen bij notaris-procureur Louis Norbert de Schuyter, in Gent (Drapstraat).

VERKOPING VAN HOFSTEDE, LAND EN MEERS IN MERENDREE, LANDEGEM EN SINT-MARTENS-LEERNE

(GvG van 11 en 18 augustus 1766)

Openbare verkoping ter Vierschaar der Schepenen van Gedele van Gent op 20 augustus en 3 september 1766:

Koop V: een partij “mangelmeers” in Merendree, 113 roeden groot, gepacht door Pieter de Vreese (jaarpacht: 15 schellingen). Instel op £ 16-13-4 gr.

Koop VI: twee partijen land in Landegem, resp. *de Schaepmannekens* (178 roeden groot) en de andere gelegen bij *het Stekelbeekstraetje* (109 roeden groot), samen gepacht door Carel de Meyer (jaarpacht: £ 1-8-4 gr.). Instel op 25 £ gr.

Koop VII: een behuisde hofstede binnen Sint-Martens-Lerne, 256 roeden groot, met nog een partij land aldaar, genaamd *het Boschbulksken*, 464 roeden groot, samen gepacht door Joannes Meersman (jaarpacht: £ 7-3-4 gr.). Instel op 25 £ gr.

VERKOPING VAN BOMEN IN POESELE

(GvG van 27 oktober en 6 november 1766)

Op 18 november wordt in Poesele, op de hofstede bewoond door Christiaen Mortier, openbaar verkocht: een partij extra grote bomen - eiken, olmen, essen, abelen etc. -, geschikt tot alle soorten van werken: molenstaken, assen, steen- en oliebanken, zeepijlen (*sic*), dit alles op favorabele conditiën”.

VERPACHTING (VAN EEN HERBERG) EN VERKOPING (VAN EEN KERKALTAAR!) IN NEVELE

(GvG van 9, 11 en 15 december 1766)

Sieur Philippus Bekaert, baljuw van *Baerlevelde* etc., adverteert dat hij verpachten zal: een schone herberg, *de Zwaene* genaamd, gestaan en gelegen binnen de Stad en Vrijheid van Nevele, met het medegaande erf.

Er is eveneens te koop: “eenen schoonen autaar” die hij dit jaar (1766) heeft gekocht in de kerk van Nevele. Alles “ten civilen pryze”.

1767

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN LOTENHULLE

(GvG van 12 en 29 januari 1767)

Ter Vierschaar van de heerlijkheid van het Dendermondse in Lotenhulle wordt openbaar verkocht: een behuisde en beschuurde hofstede, met paarden- en koestallen, een ovenbuur, fruitbomen, doornhagen en veel grote en jonge eiken, gestaan en gelegen te Lotenhulle, samen groot met zaailanden, bos en maimeers ca. 13 bunderen; gepacht door Guillaume Bauts, nog tot de e.k. kerstavond 1767.

MERENDREE EN NEVELE ONDERSCHIEDEN ZICH OP EEN HANDBOOGSCHBIETING IN GENT

(GvG van 2 juli 1767)

Op een boogschutterswedstrijd, georganiseerd door het Sint-Sebastiaansgilde te Gent, behaalden de handboogschutters van Nevele een "tinnen prys", zoals ook de Petegemse schutters van het Gilde van Sint-Sebastiaen en die van Gavere. De Sint-Sebastiaansgilde van Merendree deed nog beduidend beter en behaalde niet minder dan vijf prijzen, waaronder de "eerste zilveren prys" (d.i. de hoofdvogel). De Sint-Sebastiaansgilde van Machelen behaalde vier prijzen, waaronder "een zilveren prys" (d.i. een van de zijvogels). De streek van Deinze/Nevele deed het dus meer dan uitstekend in de hoofdstad van Vlaanderen.

VERKOPING VAN DE HOSTELLERIE 'DE ROOZE' IN NEVELE

(GvG van 15 en 29 oktober 1767)

Wordt te koop gesteld: een schone hostellerie of herberg binnen Nevele, genaamd *de Rooze*, met octrooi van Hare Majesteit (de Keizerin) verleend aan het "Ridderlyke Gilden vanden Heyligen Sebastiaen". De hostellerie beschikt over "commoditeyt" voor 20 paarden en is ook "bequaem tot alle fonctiën, zoo van brauwen als van stoken". Vrij vanaf 1 mei 1768. Er is ook nog een klein huis naast de poort.

Inlichtingen bij Joannes van Brussel, propriëtaris.

VERKOPING VAN BOMEN IN POESELE

(GvG van 16 en 26 november 1767)

Te Poesele, op de hofstede van Christiaen Mortier, openbare verkoping van extra grote bomen (eiken en olmen, essen en abelen), geschikt voor molenstaken en -assen, steen- en oliebanken, zeepijlen etc. (*Vgl. met de analoge advertentie van november 1766*).

1768

VERHURING VAN EEN KASTEELTJE IN LANDEGEM

(GvG van 3 en 7 maart 1768)

Wordt te huur aangeboden: een kasteeltje, gelegen te Landegem, beplant met de allermooiste fruitbomen etc., achtergelaten en eertijds gebruikt door de heer Sandelyn, na zijn overlijden door de douairière Loovelde, en nu competerende aan mevrouw van Asper. Inlichtingen bij de heer van Asper.

DE 'EREMIJTENSCHOOL' IN HANSBEKE

(GvG van 7 en 21 maart, 4 april 1768)

De Broeders Eremyten te Hansbeke *op de Brugsche Vaert* adverteren het publiek dat zij met goed succes “sedert dry jaeren” hebben opgericht een school “tot het instrueeren der jonkheyd” in de Vlaamse, Franse en Latijnse taal, benevens “in alles wat de teere jeugd betaemt, ende tot geringen prys”.

BROUWERSMATERIAAL TE KOOP IN NEVELE

(GvG van 10 maart 1768)

Sieur François Reubens, meester-chirurgijn binnen Nevele, biedt te koop aan: “eenen schoonen brouwketel, brouwkuip, koelbak en ander brouwalaam”.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE EN LANDERIJEN IN HANSBEKE

(GvG van 18 augustus 1768)

Ter Vierschaar der Gentse Schepenen van Gedele worden op 31 augustus 1768 in het openbaar verkocht:

Koop I: een partij leen in de hoek van *het Meulestraetjen* binnen Hansbeke, 612 roeden groot, gepacht door (onder anderen) Jacobus Rutsaert (jaarpacht: £ 1-18-6 gr.). Instel op 50 £ gr.

Koop II: een bos te Bellem, genaamd *de Naessemouwen*.

Koop III: een huis van plaisance, onlangs van de grond af nieuw gebouwd, en een hofstede, ook te Hansbeke als voren, groot met land en bos ca. 9 gemeten 179 roeden, in pacht als voren (maar zonder het speelgoed) aan een jaarpacht van £ 13-9-4 gr. Ingesteld op 700 £ gr.

Koop V: een hofstede met edificien, gelegen in Hansbeke, groot met land, boomgaard en bos samen 12 bunder 476 ½ roeden, gepacht door Pieter van Daelle. Instel op 1300 £ gr.

Koop VI: een partij meers, met winnende land, genaamd *het Schipdonkstuk*, nu in twee partijen, samen 593 roeden groot, in pacht als voren. Instel op 70 £ gr.

Koop VII: een partij land in Hansbeke, genaamd *de Collestege*, 402 roeden groot.

Koop VIII: een partij land in Hansbeke, genaamd *den Drybek*, 248 roeden groot, en item de zuidhelft van het *Achterste Haegelink*, ook in Hansbeke, 412 roeden groot.

Koop IX: een partij land, genaamd *het Eekhout*, gelegen als voren, 251 roeden groot.

Koop X: drie partijen land in Hansbeke, resp. 610, 1430 en 650 roeden groot.

Koop XII: een partij land in Hansbeke *te Kippendonk*, 316 roeden groot, gebruikt door de bovenvernoemde Jacobus Rutsaert (cfr. koop I).

Inlichtingen bij de Gentse procureurs Onderreet d'oude (Onderstraat) en van der Eecken (Krommewal).

VERKOPING VAN DE HEERLIJKHEID TEN BOSSCHE IN ZEVEREN

(GvG van 8, 12, 26 en 29 september 1768)

Op 6 oktober 1768 werd in de herberg 'het Vliegende Peird' bij sieur Enghels aan de Brugse Poort te Gent in het openbaar verkocht: de heerlijkheid van 'ten Bossche' met het foncier (= kerngebied), wezende een schone hofstede met huis, schuur, stallen enz., bomen en hagen enz., gestaan en gelegen in Zeveren bij Deinze, groot onder boomgaard en medegaande gronden in totaal ca. 11 bunderen, gepacht door Joannes en Marie de Clercq (jaarpacht: 32 £ gr.). Voorts behoren tot die zelfde heerlijkheid vele heerlijke renten met betrekking tot gronden in Zeveren, Deinze, Vinkt, Aarsele en daaromtrent, alsmede de 15^e penning van het Markgeld (*sic*) en de 10^e penning van diverse achterlenen; de heerlijkheid bezit ook een volle bank van baljuw en zeven schepenen.

Inlichtingen ten kantore van Maximiliaen de Schuyter, ontvanger te Gent (Bennesteeg).

ONDERHANDS TE KOOP: EEN HEERLIJKHEID IN MEIGEM

(GvG van 24 oktober en 1 december 1768)

Notaris-procureur Onderreet junior, te Gent (Roskamstraat), presenteert uit de hand te kopen: een heerlijkheid, bestaande in een hofstede met de medegaande landerijen, ca. 10 bunderen groot, waarvan 8 bunderen "liggen t'eenen blokke voor het hof", gestaan en gelegen te Meigem (Land van Nevele), verpacht ad 35 £ gr. per jaar.

VERKOPING VAN DE HOSTELLERIE 'DE ROOZE' IN NEVELE

(GvG van 5 december 1768)

Wordt na één jaar andermaal (*zie ook GvG 19 en 29 oktober 1767*) te koop gesteld: de hostellerie of herberg binnen Nevele, genaamd *de Rooze*, met het kleine huis daarnaast, staande bij *de Markt* van Nevele, voorzien van twee keukens, drie kelders, schone kamers, hof en erf, met ap- en dependentiën. Aan de herberg behoort eveneens het octrooi van het Vry

Gilden van de H. Sebastiaen, met de doelen aldaar staande. Verkoop op 12 december 1768.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDEN IN HANSBEKE

(GvG van 5 en 12 december 1768)

Te Hansbeke in de herberg van sieur Laros, staande op de *Brugsche Vaert*, wordt op 5 en 19 december 1768 openbaar verkocht: een hofstede met diverse partijen land, verdeeld over 11 kopen, alle gelegen in Hansbeke. Inlichtingen bij de Gentse procureurs Ch. J. Onderet (Onder-sstraat) en Guillaime van der Eecken (Krommewal).

VERKOPING VAN LEENGRONDEN IN HANSBEKE

(GvG van 16 en 26 december 1768 en 2 januari 1769)

Ter Vierschaar van de Gentse Schepenen van Gedele wordt op 22 december 1768 en 4 januari 1769 openbaar verkocht:

Koop IV: een leengrond te Hansbeke, verdeeld in twee partijen, met nog een andere partij land, meer bepaald een vierkantig bulksken, palende O. de *Dorpstraat*, samen 764 roeden groot, met welke partij is medegaande een "dreefken van separatie". Het leen releveert van het Hof van Hansbeke. Instel op 80 £ gr. wisselgeld.

Inlichtingen bij procureur-notaris Guillaime van de Eecken in Gent (Krommewal).

1769

VERKOPING VAN EEN GEABANDONEERDE INBOEDEL IN VINKT

(GvG van 4, 21 en 25 september 1769)

Advertentie vanwege sieur Jacques Steyaert te Hansbeke, als curateur van de boedel van Pieter en Jan-Antone Goin, zonen van Joseph Goin, die in Vinkt hebben gewoond maar die hun huishouden hebben verlaten op 10 juni 1769. Hun geabandoneerde goederen zullen verkocht worden. Eventuele crediteuren dienen zich aan te melden binnen de drie maanden. De verkoop gebeurt met consent van de burgemeester en schepenen van de heerlijkheid van *Reybroek*, geënclaveerd in Vinkt en elders.

VERKOPING VAN GRONDEN TE MERENDREE EN LANDEGEM

(GvG van 26 en 28 december 1769 en 1 januari 1770)

In Vierschaar der Gentse Schepenen van Gedele worden op 3 en 17 januari 1770 openbaar verkocht:

Koop I: een behuisde hofstede in Merendree, met land en meers samen 5 gemeten 50 roeden groot, gepacht tot kerstavond 1769 door Pieter en Jacobus van Renterghem (jaarpacht: 14 £ gr. en 200 “geley” stro). Instel op 350 £ gr.

Koop II: een partij land in Landegem, genaamd *den Smetsbalck*, 531 roeden groot, gepacht nog tot kerstavond 1770 door Joannes van de Kerckhove “bij naarpacht van Martinus Bisscop” (jaarpacht: 2 £ gr.). Instel op 50 £ gr.

Koop III: twee partijen land op *de Wilde-Kauter* in Landegem, samen ½ gemet 47 roeden groot, in cijns gebruikt door Karel Claes fs. Jan voor een termijn van 19 jaren, ingegaan op 1 mei 1759 (jaarpacht: 1 £ 5 sch.). Instel op 40 £ gr.

1770

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDEN IN MERENDREE

(GvG van 15 maart 1770)

Ter Vierschaar der Gentse Schepenen van Gedele wordt op 28 maart 1770 publiek verkocht:

Koop I: een behuisde hofstede, met de huizingen, schuur, stallingen enz., met de medegaande landen en meersen in totaal 7 ½ gemeten groot, gelegen in Merendree. Pachters zijn Pieter en Jacobus van Renterghem (jaarpacht: 14 £ gr., verhoogd met de heerlijke renten en spijkerrenten en het leggen van 200 “geley” stro). Instel op 350 £ gr.

Inlichtingen bij procureur-notaris Livinus Mussche te Gent (Onderstraat).

VERKOPING VAN LANDERIJEN, BOSSEN EN MEERSEN IN BACHTE EN SINT-MARIA-LEERNE

(GvG van 30 juli, 6 en 9 augustus 1770)

Publieke verkoping, ter Vierschaar van de heerlijkheid van Boelnaere (*sic*), appendent de baronie van Huise, op 1 en 14 augustus 1770 in de hostellerie “den Franschen Schild” binnen Deinze, van de volgende eigendommen: vijftien verschillende kopen (eventueel in cumulo), behelzende ca. 26 gemeten onder landen, bossen en meersen, allemaal schoon beplant met dreven en uitplant, gelegen binnen de parochies van Bachte en Sint-Maria-Lierde (*sic* - maar bedoeld is: Sint-Maria-Lerne), in pacht gebruikt door Pieter de Smedt (jaarpacht: 25 £ gr.).

Inlichtingen bij de Deinse notaris Beyens, als griffier der voornoemde heerlijkheid.

BOMENVERKOPING IN SINT-MARTENS-LEERNE

(GvG van 19 en 22 november 1770)

Publieke verkoping op woensdag 28 november 1770 te Sint-Martens-Leerne, op het goed bewoond door François Mestdag, gelegen dichtbij de Leie, van een schone partij eiken, abelen, olmen, populieren, essen en wilgen, dienstig voor molen- en wagenmakers, schipmakers en timmerlieden, in totaal 180 kopen.

1771

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE EN LANDERIJEN IN NEVELE (VELDEKEN)

(GvG van 28 maart en 8 april 1771)

Ter Vierschaar van de Gentse Schepenen van Gedele worden op 10 april 1771 publiek verkocht:

Koop I: een remarkabele, nieuw gebouwde en behuisde hofstede, met de schuren, stallen etc., gestaan en gelegen in Nevele op de wijk van *Veldeken*, met diverse medegaande partijen land, samen meer dan 3 ½ bunderen groot, gebruikt - samen met de volgende partijen, ook alle in Nevele gelegen - door Pieter Meuleman (jaarpacht: 45 £ gr.). Instel op 700 £ gr.

Koop II: een partij land, genaamd *de Langebrugge*, 800 roeden groot. Instel op 100 £ gr.

Koop III: een partij land, genaamd *den Doornakker*, 290 roeden groot. Instel op 30 £ gr.

Koop IV: een partij land, genaamd *het Hoogeland*, 700 roeden groot. Instel op 70 £ gr.

Koop V: een partij land, meer dan één gemet groot, palende N. *de Straete*. Instel op 30 £ gr.

Koop VI: een partij bos, 360 roeden groot. Instel op 40 £ gr.

Koop VII: een partij land, gelegen *aen den Cingel*, 410 roeden groot. Instel op 50 £ gr.

Koop VIII: een partij land van 300 roeden, lopende van *den Cingel* naar Nevele. Instel op 40 £

Koop IX: een partij land, genaamd *de Broeken*, ca. 400 roeden groot. Instel op 50 £ gr.

Koop X: een partij zaailand van 400 roeden, genaamd *den Maeye-Braeds-Bulck*. Instel op 30 £ gr.

Koop XI: twee stukken land, genaamd *de Karpelstukken*, 844 roeden groot. Instel op 100 £ gr.

Koop XII: de helft van een stuk land, genaamd *den grooten Gevel*, ca. 700 roeden groot. Instel op 40 £ gr.

Kopen XIII tot XV: diverse stukken land, genaamd resp. XIII. *het Kareelstuk*; XIV. *de Peirboomstede* (met erven in *het Braekelstraetje*) en XV. *de Engelandekens*.

Inlichtingen bij de Gentse notarissen-procureurs van der Eecken (Krommewaele) en Onderreet (in de Roskamstraat).

VERKOPING VAN LANDERIJEN IN LOTENHULLE, MEIGEM EN DEURLE

(GvG van 1, 15 en 22 april 1771)

Publieke verkoping, ter Vierschaar der Schepenen van Gedele van Gent, op 24 april 1771, van landerijen te Lotenhulle, Meigem en Deurle:

Koop I: een partij slagbos in Lotenhulle, ca. 900 roeden groot, onverpacht. Instel op 120 £ gr.

Koop II: een partij land in Meigem, gelegen *op den Kauter*, meer dan 1 bunder groot, gepacht door de weduwe de Raedt (jaarpacht: £ 2-16-8 gr.). Instel op 130 £ gr.

Koop III: een partij land, ook in Meigem, genaamd *het Vrijland*, een half bunder groot, gepacht door de weduwe Arnout de Winter en haar zoon François de Winter (jaarpacht: £ 1-10-0 gr.).

Koop IV: een hofstede in Deurle – enz. tot koop XVII.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDEN EN LANDERIJEN IN VINKT EN POEKE

(GvG van 15 en 22 juli; uitgebreider op 5 en 12 augustus 1771)

Openbare verkoping, in Vierschaar der Schepenen van Gedele van Gent op 31 juli en 14 augustus 1771, van een schone en welgelegen hofstede, groot in grond ca. 10 bunder, gelegen binnen de parochies van Vinkt en Poeke, in loyale pacht gebruikt - nog tot kerstavond 1775 - door Joannes van Hecke (jaarpacht: 30 £ gr.). De hofstede is leengoed, gehouden van het Leenhof en Kasteel van Poeke. De gronden die op Vinkt gelegen zijn, zijn maar belast met de 33^e schoof in de Tiende van Vinkt.

Inlichtingen bij notaris Antone Joseph Merry te Gent (in de Breydelstege).

VERKOPING VAN LAND, MEERS EN EEN DREEFJE IN NEVELE

(GvG van 1 en 12 augustus 1771)

Openbare verkoping, in Vierschaar der Schepenen van Gedele van Gent op 17 en 31 juli en 14 augustus, van de volgende goederen:

Koop II: een partij meers in Nevele “daer de *Nieuwe Vaerd* door loopt”; het gedeelte op de zuidoostkant van *de Vaerd* is meers en dat op de

noordwestkant is land, volgens meting 833 roeden groot (na reductie van 73 roeden, geïncorporeerd door het delven van *de Vaerd*), palende ZO. *de Kaelenen*. Instel op 60 £ gr.

Koop III: een dreefken in Nevele. Instel op 16 £ gr.

Koop IV: een partij land, genaamd *het Bunder*, 886 roeden groot, palende ZO. *de Dorpstraete* van Nevele naar Landegem. Instel op 140 £ gr.

Koop V: een partij land te Nevele, palende NW. *de Straete*, 157 roeden groot. Instel op 30 £ gr.

Koop VI: een partij land, allodiaal, 314 roeden groot, afgepaald op de noordkant van meerdere partijen, gelegen te Nevele, "waer door een straet is loopende", palende W. *de Biebuykstraet*, Z. het wederdeel van dezelfde partij. Instel op 48 £ gr.

Inlichtingen bij procureur Charles Jacques Onderreet, in Gent (Onderstraat).

VERKOPING VAN EEN HUIS VAN PLAISANCE MET HOFSTEDE IN MERENDREE (GvG van 2 september 1771)

Openbare verkoping, in Vierschaar der Schepenen van Gedele van Gent op 11 september 1771, van een aantal goederen, waaronder:

Koop VII: een huis van plaisance en een beschuurde hofstede en drie partijen zaailand, gelegen in Merendree "op de wijk van *Oostergem* tusschen de kerke en de *Brugsche Vaerd*", alles samen meer dan vijf gemeten groot. Het huis van plaisance (nu leegstaande) werd voordien gebruikt door juffrouw Anna Coleta de Wilde; de hofstede en landerijen worden gepacht door Hendrik van Hulle (jaarpacht: £ 9-13-4 gr.).

Inlichtingen bij notaris-procureur Millecamp, in Gent (Zilverstraat bij het Prinsenhof).

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE EN LANDERIJEN IN MEIGEM, NEVELE EN SINT-MARIA-LEERNE

(GvG van 9, 12 en 23 september 1771)

Publieke verkoping, op 4 en 18 september 1771 in de herberg "het Gouden Hoofd" te Deinze, van 16 verschillende kopen; de kopen I tot IV betreffen eigendommen te Meigem, de kopen V tot VIII te Nevele en de kopen IX tot XVI te Sint-Maria-Leerne.

Koop I: een hofstede met land, samen 1119 roeden groot, gelegen te Meigem, gepacht (samen met koop II) door Mauritius Schepens, nog tot kerstavond 1772. Instel op 166 £ gr. wisselgeld.

Koop II: een partij land, gelegen als voren. Instel op 50 £ gr.

Koop III: een partij jong bos en kwekerij, genaamd *den grooten Eekbulk*, gelegen als voren te Meigem, groot 8 gemeten 6 roeden. Instel op 350 £ gr.

Koop IV: een partij land, genaamd *het Paddenbulksken*, gelegen als voren, 353 roeden groot; gepacht door Gillis Baudonck, tot kerstavond 1776. Instel op 40 £ gr.

Koop V: een partij land met een bosje ten zuiden ervan, gelegen te Nevele, samen 6 gemeten 42 roeden. Instel op 200 £ gr.,

Koop VI: een partij meers of weide, te Nevele, 142 roeden groot. Instel op 90 £ gr.

Koop VII: een partij jong bos of kwekerij, genaamd *de Melkmuyle*, gelegen te Nevele, 502 roeden groot. Instel op 50 £ gr.

Koop VIII: een partij bos, genaamd *den ouden Eekbulk*, gelegen te Nevele, 103 roeden groot. Instel op 14 £ gr.

Kopen IX tot XVI: diverse partijen landen, bossen en meersen, gelegen in Sint-Maria-Lerne, actueel onverpacht, samen 5 bunderen groot, wezende leengoed, genaamd *het Leen te Reyabels*², gehouden van het Kasteel van Nevele, beplant met eiken en andere bomen, met uitplanten en dreven en hakhout.

Inlichtingen bij notaris Beyens te Deinze.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE EN LANDERIJEN IN VOSSLARE

(GvG van 14 en 17 oktober 1771)

Ter Vierschaar van de heerlijkheid van Sint-Pieters Ledeberg wordt, op 15 en 22 oktober 1771 in de herberg *het Kleyn Brussel* bij sieur Guillielmus Delsoir buiten de Keizerspoort te Gent, een openbare verkoping gehouden van een hofstede en diverse partijen land in Vosselare. Het gaat om de hiernavolgende items.

Een hofstede met schuur, stalling en bomen, staande op een partij leen (sorterend onder de *heerlijkheid van Meere*), 306 roeden groot.

Item een partij leen, genaamd *het Leen van Joannes de Baets*, 471 roeden groot.

Item een partij land, genaamd *de Plekke van Keukelaers*, gelegen in Vosselare, 591 roeden groot.

Item een partij land, 399 roeden groot.

² Zie: N. Kerckhaert, *Oude Oostvlaamse hoeven*, dl. 2 (Gent, Federatie Toerisme, 1988), p. 420, alsook Idem, *Kroniek van Bachte-Maria-Lerne*, p. 120. Thans nog bestaande hoeve, langs de dreef naar Ooidonck.T

Item twee partijen land in Vosselare, nu bijeengevoegd, resp. 861 en 730 roeden groot, genaamd *de Putten*, alles in pacht gebruikt nog tot kerstavond 1775 door Jacobus de Waeghenaere (jaarpacht: 16 £ gr.). Inlichtingen bij procureur Antone de Rouck, griffier derzelve heerlijkheid, wonende in Gent (op de Parade-Plaetse).

1772

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDEN EN LEENGOED IN LOTENHULLE

(GvG van 8 juni 1772)

Advertentie voor een openbare verkoping van tientallen diverse goederen, waarvan een aantal gelegen in Lotenhulle.

Koop XXIII: drie partijen leengoed, aan elkaar gelegen op *Loo-Ten-Hulle-Leen*, groot drie bunderen (“leen-maete”). Instel op 150 £ gr.

Koop XXIV: een behuise hofstede, gelegen op *Loo-Ten-Hulle-Allodiaal*, met de huizingen, schuren, stallen etc., groot 580 roeden (“Gendsche maete”), staande *op de Plaetse* van Lotenhulle. Bij deze zelfde koop behoren nog diverse andere items, meer bepaald stukken land, meers en bos, alles samen ingesteld op 1000 £ gr. Van die bossen zijn er twee waarvan de naam wordt meegedeeld; ze zijn resp. genaamd *den Bree-Meirsch-Bosch* en *de Vier Gemeten*.

VERKOPING VAN TWEE HOFSTEDEN EN LANDERIJEN IN SINT-JANS-LEERNE

(GvG van 24 en 27 juli 1772)

Advertentie voor een openbare verkoping, op 30 juli 1772 in de herberg *den Hert* bij de kerk van Sint-Martens-Lerne, bewoond door Geeraerd Slock. Verkocht worden de volgende goederen:

Koop I: een hofstede gelegen tegen het kerkhof van Sint-Jans-Lerne, meer dan 1000 roeden groot, gebruikt door Pieter van Crombrugghe, samen met de volgende partijen land:

Koop II: een partij land, 6 ½ gemet groot, gelegen bij de voornoemde hofstede, verdeeld over drie verschillende kopen (II tot IV).

Kopen V tot VIII: vier partijen maimeers te Sint-Jans-Lerne, gelegen *in de Leiemeersen*, alle onverpacht.

Koop IX: een kleine hofstede in Sint-Jans-Lerne, ca. twee gemeten groot, gebruikt en bewoond door Benedictus Heye.

Inlichtingen bij de Gentse ontvanger de Schuyter (Bennesteeg).

VERKOPING VAN HET 'GOED TE PENNINCX' IN ZEVEREN

(GvG van 8 oktober 1772)

Publieke verkoping, in Vierschaar der Schepenen van Gedele van Gent, op 23 september, 7 en 21 oktober 1772, van de volgende eigendom:

Koop I: een zeer notabele hofstede, met landen en bossen en meersen 27 (?) bunderen groot, gelegen in Zeveren bij Deinze, genaamd *het Goed te Pennincx*³, in huur gebruikt door Pieter van Nevel (jaarpacht: 60 £ gr.). De hofstede ligt op het “gescheed” (= grens) van Zeveren met Vinkt, komende met enige landerijen aan die van de baron van Meulebeke, sieur Lucas Jacobsen en anderen. Instel op 1700 £ gr. wisselgeld.

VERKOPING VAN ZAAILAND IN LANDEGEM

(GvG van 26 oktober 1772)

Advertentie voor een openbare verkoping te Landegem, op 2 november 1772 in de herberg van Arnaut Mortier, van twee partijen zaailand, resp. 800 en 600 roeden groot, gelegen binnen Landegem onder *Barevelde*, in het *Beloken Akkerstraetje*, gebruikt door Marten Sierens en de kinderen N. Coppens. Inlichtingen bij Livinus le Begue, notaris-procureur van Gedele, te Gent (bij den Berg).

1773

VERKOPING VAN LEENGRONDEN IN POEKE

(GvG van 15 februari 1773)

Advertentie voor een openbare verkoping te Poeke, in de herberg *den Pauw* van Joannes Fasseur, van een schoon en welgelegen leen, gehouden van het Leenhof van Poeke, bestaande in drie partijen land in één blok bijeen gelegen, 3 bunderen groot, gespleten uit en deel uitmakend van het *Leen van Landschoot*. Dit leen staat ten relievie van 10 £ parisis met 20 schell. voor kamerlinggeld ter dood; men is schuldig den twintigste penning bij koop of gift; het is belast met 2 schell. parisis per jaar. Instel op 310 £ gr. wisselgeld.

Inlichtingen ten kantore van sieur Baudewyn Clement, prijzer en “costumier” in Poeke.

³ Zie: N. Kerckhaert, *Oude Oostvlaamse hoeven*, dl. 2 (Gent, Federatie Toerisme, 1988), p. 390, met archivalische attestaties uit 1460 en 1527 (het was toen 40 bunderen groot). T

VERKOPING VAN DE HEERLIJKHEID VAN ZEVEREN EN ANDERE GOEDEREN IN VINKT EN NEVELE

(GvG van 22 maart 1773)

Publieke verkoop, op 29 maart, 13 en 26 april 1773, te Kortrijk in het Landhuis van de Kasselrij, van een aantal goederen, gespreid over 32 verschillende kopen.

Koop I: de parochie en heerlijkheid van Zeveren, leen zijnde, releverende van het Leenhof van de Oudburg te Gent, in het bezit van de drie graden van justitie. Het heerlijk inkomen (met de wandelkoop, doodkoop en andere "casuelen") wordt ontvangen door sieur Beyens te Deinze. Het leen, met een tiende en foncier, is een hofstede (groot, met de zes volgende kopen, ca. 10 ½ bunderen), samen in pacht gebruikt door Jacques Billet (jaarpacht: 35 £ gr.), wiens pacht eindigt op kerstavond 1779. Ook inbegrepen: het cijnsrecht, tot last van Franciscus d'Hont, "ter causen van de erve by hem betimmerd" en bebouwd met molen, woonhuis en andere edifiëen.

Kopen II en III: twee partijen land in Zeveren.

Kopen IV en V: twee partijen bos in Zeveren.

Kopen VI tot X: vijf partijen land in Zeveren.

Koop XI: een partijtje meers in Zeveren.

Als *tononiemen* worden in de voornoemde kopen (II-XI) vermeld: *den Meirsch-Kant, het Leeuwken, den Heir-Weg, de Straete en de Beke*.

Koop XII: een partij land in Vinkt met een oppervlakte van 275 roeden.

Kopen XIII tot XV: twee partijen land en 1 partij meers in Zeveren.

Kopen XVI tot XXVIII: diverse landerijen in Nevele.

Inlichtingen bij advocaat Courtens in Harelbeke en bij sieur Ignatius Joannes Vermeulen, griffier van Ooigem en wonende in Meulebeke.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDEN TE LOTENHULLE

(GvG van 5 augustus 1773)

Ter Vierschaar van de Gentse Schepenen van de Keure wordt op 1 september 1773 openbaar verkocht:

Koop I: een hofstede in Lotenhulle, 42 gemeten groot, in pacht gebruikt door Lieven en Jan-Baptiste Rotier (jaarpacht: 47 £ gr.). Instel op 1000 £ gr.

De volgende kopen zijn gesitueerd in Aalter, Knesselare, Oedelem e.a.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE TE VINKT

(GvG van 9 augustus 1773)

Publieke verkoping, in Vierschaar der Schepenen van Gedele te Gent op 28 juli, 11 en 25 augustus 1773, van een welgelegen hofstede met landen, bossen, meersen en vijvers, met vele jonge opgaande bomen en tronken, zowel in dreven als anderszins, gestaan en gelegen in Vinkt (Land van Nevele, Oudburg van Gent), dicht aan de steenweg van Deinze naar Tielt, niet ver van de Leie, alles in één blok bijeen gelegen, groot ca. 70 bunderen (oude maat); actueel in pacht bij de weduwe van Pieter Joannes van der Woestyne, nog tot kerstavond 1774. Ingesteld op 4000 £ gr.

Inlichtingen bij notaris-procureur Antone Joseph Merry te Gent (Breydelsteeg).

VERKOPING VAN EEN PACHTHOF IN DEINZE, BACHTE EN SINT-MARIA-LEERNE

(GvG van 23 december 1773)

Publieke verkoping, in de hostellerie 'het Gouden Hoofd' (bij sieur Andries van Quickenborne) te Deinze op 15 en 29 december 1773, van een pachthof, ca. 13 bunderen groot onder hofstede, landen, meersen en bos, daaronder begrepen diverse vette weiden en maimeersen, gelegen te Bachte omtrent *de Rekkelinge*, in het Schependom van Deinze en in de parochie Sint-Maria-Leerne, actueel gebruikt door Laureyns van Branteghem; gespreid over twaalf verschillende kopen, ofwel in cumulo te verkopen.

Inlichtingen bij notaris Beyens te Deinze en bij costumier van Melle in Nevele.

1774

VERKOPING VAN DE HERBERG 'DE KOGGE' EN ANDERE EIGENDOMMEN IN BACHTE EN SINT-MARIA-LEERNE

(GvG van 26 en 30 mei, 9 juni 1774)

Op 21 mei en 4 juni 1774 wordt te Bachte, in de herberg 'de Grote Kogge', bewoond door Pieter de Smet, openbare verkoping gehouden van diverse goederen, alle gelegen in Bachte en Sint-Maria-Leerne, en verdeeld over 21 verschillende kopen.

Koop I: binnen Bachte een herberg, genaamd 'de Kogge', met de lochting, stalling en andere gebouwen, bomen en hagen etc., ongeveer een half

gemet groot, palende N., O. en Z. *de Straete* en W. de volgende koop. Instel op 202 £ gr.

Koop II: een schoon erf, zijnde een onbehuide hofstede, deel uitmakende van koop I, met een stalling in steen en een grote schuur, benevens andere gebouwen, bomen en hagen, ongeveer een half gemet groot, palende N., W. en Z. *de Straete* en O. de vorige koop. Instel op 114 £ gr.

Kopen III en IV: twee partijen land (Landboek resp. art. 176 en 177), resp. 195 en 192 ½ roeden groot, allebei palende Z. *den Dorp-weg van Bachte nae Meygem*. Instel resp. 42 £ en 44 £ 10 sch.

Koop V: een partij land, genaamd *den Gulden Bom*, gelegen als voren (art. 152), 701 roeden groot, palende Z. de voornoemde *Dorp-Weg van Bachte nae Meygem*. Instel op 113 £ gr.

Koop VI: een partij land, gelegen als voren op het einde van *de Broek-Straete* (art. 149), 298 roeden groot, palende O. *de Kieken-dreve* en N. *de Lange Broek-Straete*. Instel op 40 £ gr.

Koop VII: een partij land, als voren (art. 208), 230 roeden groot, palende O. en Z. *een Straetjen*. Instel op 29 £ gr.

Koop VIII: een partij land, als voren, genaamd *den vergulden Bom* ofte *de Vyf Gemeten* (art. 151), 1366 roeden groot, palende N. en Z. dit Goed. Instel op 192 £ 10 sch.

Koop IX: een partij land, gelegen binnen Sint-Maria-Lerne *aen den Holden Weg*, een half gemet groot, palende aen den *Dorp-Weg van Bachte nae Lerne*. Instel op 21 £ 10 sch.

Koop X: een partij land, gelegen als voren, palende W. de volgende partij en N. *de Straete*. Instel op 25 £ gr.

Koop XI: een partij land, gelegen als voren, 259 roeden groot, palende W. en N. *de Straete*. Instel 32 £ gr.

Koop XII: een partij land, genaamd *het Gemet*, met het daaropstaande bomenbestand, gelegen als voren, 336 roeden groot, palende W. *den Pont-Weg*. Instel op 41 £ gr.

Koop XIII: een partij land in Bachte, groot ca. 620 roeden. Instel op 50 £ gr.

Koop XIV: de helft van een partij land in Sint-Maria-Lerne, nl. de zuidoostkant ervan, in totaal omtrent 2000 roeden groot, palende NW. *den Heirweg van Deynze nae Nevele* en NO. de volgende koop of de wederhelft. Instel op 95 £ gr.

Koop XV: de helft van een partij land in Sint-Maria-Lerne, nl. de noordoostkant ervan, in totaal omtrent 2000 roeden groot, palende NW. *den Heirweg van Deynze nae Nevele* en Z. de wederhelft. Instel op 95 £ gr.

Koop XVI: een partij land, gelegen als voren, ca. 800 roeden groot, palende *W. de Straete van Deynze nae Nevele*. Instel op 90 £ gr.

Koop XVII: een partij land, gelegen als voren, ca. 1000 roeden groot, palende *O. den Ouden Pont-Weg*, *W. de voornoemde Straete van Deynze nae Nevele* en *N. de voornoemde partij*. Instel op 120 £ gr.

Koop XVIII: een partij land, gelegen als voren, genoemd *het Byl-Gemet*, ca. 360 roeden groot, palende *W. den Ouden Pont-Weg*. Instel op 50 £ gr.

Koop XIX: een partij land, gelegen als voren, omtrent 400 roeden groot, palende *Z. de Straete van Deynze nae Nevele* en *N. de Meirsch-strael*. Instel op 41 £ gr.

Koop XX: een partij meers in Bachte, volgens het Landboek 578 roeden groot, wezende leen, gehouden van het Hof en Kasteel van Nevele, deel uitmakend van een groter leen van 4 ½ gemet, palende *N. de Beke, scheydende de prochiën van Bachte ende Meygem*. Instel op 68 £ 10 sch.

Koop XXI: een partij meers in Bachte, volgens het Landboek 837 roeden groot, palende *O. de Lange Broekstraete* en *W. de Beke, scheydende de prochiën van Bachte ende Meygem*; wezende leen, releverende van het Hof en Kasteel van Nevele, eertijds gespleten uit een groter leen waarvan het resterende deel nu competeert aan jonker Charles van de Woestyne. Instel op 73 £ gr., alles wisselgeld.

Alles is nog tot kerstavond 1776 gepacht door de voornoemde Pieter de Smet. De jaarlijkse pachtsom voor de totaliteit van de 21 kopen komt op 55 £ 8 sch. gr.

Inlichtingen te bekomen bij notaris Ch. Ph. Martens in Deinze.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN VINKT

(GvG van 22 augustus, 1 en 5 september 1774)

In Vierschaar der Schepenen van Gedele te Gent wordt op 27 augustus en 7 september 1774 in het openbaar verkocht:

Koop I: een schone, welgelegen hofstede met huizing, schuur, paarden-, koe- en schaapstallen etc., gestaan en gelegen binnen Vinkt, niet ver van de nieuwe kasseiweg Deinze-Tielt; van ouds genaamd *het Goed te Bracx*, groot in het geheel 70 bunderen (oude maat), actueel gepacht door de weduwe en de kinderen van sieur Pieter Joannes van de Woestyne (jaarpacht: 700 gulden courant), nog tot kerstavond 1774. Ingesteld op 4000 £ gr.

Koop II: de windmolen *de Vliege*, staande buiten de Brugse Poorte in Gent. Inlichtingen bij notaris-procureur Antone Joseph Merry te Gent (Breydelstege).

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN MERENDREE

(GvG van 1 en 15 september 1774)

In de herberg *het Schepenen-Huys* te Merendree, bewoond door Joannes Andries, wordt op 3, 10 en 17 september 1774 openbaar verkocht: een hofstede, met landerijen, meersen en bomen, gestaan en gelegen te Merendree op de wijk *Over-Poeke*, te verkopen in negentien verschillende kopen. De hofstede wordt nu gepacht door Geeraerd Manhout, nog tot kerstavond 1776.

Inlichtingen bij ontvanger Crombrugge in Gent (Geldmunt).

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN LEERNE EN VOSELARE

(GvG van 12 en 15 september, 20 en 24 oktober 1774)

In de herberg *den Hert* bij de kerk van Sint-Martens-Leerne wordt in het openbaar verkocht, gespreid over 13 kopen: een hofstede, bestaande uit een woonhuis, rondom bewald, met schuren stallingen, duivenkeet en bakhuis, met medegaande landen en Leiemeersen, met talrijke bomen (eiken, essen, olmen en wilgen), alles samen meer dan 36 gemeten of 12 bunderen groot, voor het grootste deel bij elkaar gelegen binnen Sint-Martens-Leerne, Sint-Jans of Maria-Leerne en ook in Vosselare, omtrent de kerk van Sint-Martens-Leerne bij de nieuwe kasseiweg; actueel in pacht gebruikt door Jan de Schryvere.

Inlichtingen bij Gerard Slock (in bovengenoemde herberg) en bij landmeter Reyniers te Gent.

Dr. Paul Huys

Drongen

GAN, bevolkingsregisters Landegem, Merendree, Nevele, Vosselare, 1811,1880, 1901, 1910, 1921.

100 JAAR GELEDEN WON EEN LOTENHULLENAAR DE RONDE VAN VLAANDEREN

Vlaanderens Mooiste zoals de *Ronde van Vlaanderen* in wielermiddens veelal wordt genoemd, werd in 1913 voor het eerst gereden. Het was een initiatief van Karel Van Wijnendaele (pseudoniem van Carolus Ludovicus Steyaert, °Torhout 16.11.1882 †Deinze 20.12.1961). In 1912 had hij samen met Léon Van den Haute, Gust Demaegt, Michel Mayens en Frans Wouters de sportkrant *Sportwereld* opgericht.

De eerste Ronde werd op 25 mei 1913 gereden over een afstand van 324 km met start en aankomst in Gent, zevenendertig renners kwamen aan de start en zestien bereikten de aankomst. De wedstrijd werd in de spurt gewonnen door Paul Deman voor de in Frankrijk (Wattrelos) geboren Belg Joseph Van Daele.

Op 22 maart 1914 werd de tweede editie van de Ronde gereden over een afstand van 280 km. De startplaats was opnieuw Gent en de aankomstlijn lag op de piste van de Gentse randgemeente Evergem in wat nu de Velodroomstraat heet. Zevenenveertig renners namen de start waaronder Marcel Buysse (°Wontergem 11.11.1889 †Gent 03.10.1939) uit Lotenhulle die het startverbod van zijn ploegleider aan zijn laars lapt.

De wedstrijd werd gereden langs de wegen van de provincies Oost- en West-Vlaanderen en passeerde onder andere in Lotenhulle waar honderden toeschouwers zich op de Grote Plaats verdrongen om de renners en vooral hun *Grooten Buysse* aan te moedigen. Na 10 uur en 20 minuten wedstrijd kwam het op de houten piste van Deesken De Poorter achter het gemeentehuis van Evergem tot een spurt met acht waarbij Marcel Buysse zich de snelste toonde voor Ritten Van Lerberghe uit Lichtervelde, Pier Van de Velde uit Lovendegem en Wies Persyn uit Nazareth. Negentien renners bereikten de aankomst.

De doortocht van de Ronde van Vlaanderen in Lotenhulle op 22 maart 1914. Honderden kijklustigen verdringen zich op de hoek van de Dorpstraat en de Grote Plaats om hun plaatselijke favoriet Marcel Buysse aan te moedigen.

De Ronde van Vlaanderen was toen nog een duel tussen vooral de Vlaamse en enkele Waalse renners, vooral uit de provincie Henegouwen. Pas na de Tweede Wereldoorlog zou de Ronde geleidelijk aan uitgroeien tot het grote internationaal evenement dat we nu kennen.

Nog in 1914 werd Buysse op 17 mei tweede in Bordeaux-Parijs na Paul Deman maar voor wielerlegende Cyriel Van Hauwaert. Hij had zijn zinnen gezet op de Ronde van Frankrijk maar moest na enkele ritten de strijd staken. Zijn topjaar beleefde Buysse in 1913 toen hij zes ritten won in de Tour en derde werd in het eindklassement. Vanaf dan kreeg hij van Karel Van Wijnendaele de bijnaam de Vlaamse Leeuw.

Buysse (officieel eigenlijk Buijze, zoals ook op zijn straatnaambord in Lotenhulle staat vermeld) woonde in Lotenhulle van december 1912 tot eind november 1919. Hij was gehuwd met de drie jaar oudere Martha Santens, de dochter van slager-herbergier Pier Santens uit café Het Lam in

de Dorpstraat. Ze woonden achtereenvolgens in de Heirstaat en Grootte Plaats.

Het is eigenlijk verwonderlijk dat Lotenhulle dit jaar niet tot Dorp van de Ronde 2014 werd gekozen. De organisatoren kozen voor Heule en voor Gerard De Baets die *Vlaanderens Mooiste* 90 jaar geleden won.

André Bollaert
Poesele

Bronnen

A.Bollaert en A. Strobbe, Van Buysse tot Dhaenens: honderd jaar wielerleven in het Land van Nevele, in *Het Land van Nevele*, jg. 1999, afl. 2a.

A.Bollaert, 100 jaar geleden stond er een Lotenhullenaar op het podium van de tour, in *Het Land van Nevele*, jg. 2013, afl. 3, p. 109-117.

85 JAAR GELEDEN DROEG EEN LANDEGEMNAAR DE GELE TRUI IN DE TOUR

De Tour van 1929 werd in het Nevelse van zeer nabij gevolgd vooral omwille van de deelname van de 23-jarige Poeselaar Aimé Deolet die, nauwelijks één jaar beroepsrenner, al heel wat mooie overwinningen op zijn naam had staan. In zijn debuutjaar won hij het sterk bezette Criterium van het Zuiden, een wedstrijd over 1200 km in twee etappes die hij allebei won. In het voorjaar van 1929 was hij al winnaar van de eendagswedstrijden Toulouse-Barcelona en de semi-klassieker Parijs-Rennes en behaalde hij ereplaatsen in Parijs-Roubaix (3e), Parijs-Tours (2de) en Parijs-Brussel (4e). Voor de Tour van 1929 rekende men hem bij de outsiders en was men vooral benieuwd of de roodharige Deolet, in de Franse sportpers *'le Rouquin de Poesele'* genoemd, zijn aanvalslust zou kunnen bedwingen en zijn krachten doseren.

De eerste rit van de 23ste Ronde van Frankrijk ging van start in Parijs op 30 juni 1929. De eerste rit liep over een afstand van 206 km van de Franse hoofdstad naar Caen, de hoofdplaats van de regio France-Normandie in de Calvadosstreek. Op 19 km van de aankomst ontsnapte de Franse kampioen Marcel Bidot met Aimé Dossche. Ze werden in de straten van Caen bijgehaald door de ploegmaats Aimé Deolet en de in Lovendegem geboren Maldegemnaar Maurice De Waele. Het komt tot een spurt met vier waarbij Dossche gemakkelijk wint voor Deolet, Bidot en De Waele. André Leducq wint de spurt van het peloton op 47 seconden van de winnaar.

Door zijn zege wordt Dossche ook de eerste gele trui drager. Dossche zou de trui kwijtspelen in de vierde rit van Dinan naar Brest aan Maurice De Waele die de Tour zou winnen met bijna $\frac{3}{4}$ uur voorsprong op de Italiaan Pancera. Deolet moest halverwege de Tour, ziek, de wedstrijd verlaten.

Aimé Dossche werd op 15 maart 1902 te Landegem geboren als Alfons Amatus Landuyt, zoon van de achttienjarige Maria-Rosalía Landuyt (°Landegem 07.03.1784). Door haar huwelijk in Landegem op 2 mei 1906 met Jozef Hiëronymus Dossche (°Wetteren 01.03.1883) uit Sint-Martens-Latem werd hij gewettigd onder de naam Dossche.

Hoewel hij niet meer in de streek woonde, bleef hij in onze regio bij de wielierliefhebbers ontzettend populair. Hij was een snelle sprinter en won

drie maal het *Kampioenschap van Vlaanderen* in Koolskamp (1925, 1928, 1931). De overwinning in 1925 werd hem eerst afgenomen omdat hij na zijn overwinning met de toeschouwers *de Vlaamse Leeuw* had gezongen. In 1929 won hij de beroepsrennerskoers in zijn geboortedorp Landegem. In de Tour van 1926 won hij de 2e en de 17e, en laatste, etappe met aankomst in Parijs. In 1930 werd hij tweede in de Ronde van Vlaanderen.

*Omslagfoto van 'Le Mirroir des Sports' van 2 juli 1929 -
v.l.n. r. De Franse kampioen Marcel Bidot, Aimé Deolet en Aimé Dossche.*

Dossche was profrenner van 1924 tot 1932. Op het einde van zijn wielloopbaan stichtte hij de fietsenzaak *Dossche Sport* aan de Gentse
68

Dampoort en reed nog twee jaar voor zijn eigen merk. Hij was lang actief in het profpeloton met een wielploeg. Zo was hij in 1960 actief met de wielploeg *Dr. Mann-Dossche Sport* met o.a. enkele ronkende namen uit die tijd zoals Marcel Janssens, Eddy Pauwels, Piet Oellibrandt, Lode Troonbeeckx en Leon Van Daele. Hij overleed te Gent op 30 oktober 1985.

André Bollaert
Poesele

Bronnen

A.Bollaert, Van Buysse tot Dhaenens: honderd jaar wielerven in het Land van Nevele, in *Het Land van Nevele*, jg. 1999, afl. 2b, p. 293 en 295-297.

Le Miroir des Sports, Paris, 19e Année-n° 825, mardi 2 juillet 1929, p.8-9.

G.A.N; Registers burgerlijke stand 1902, 1906

http://nl.wikipedia.org/wiki/Aim%C3%A9_Dossche

ER IS POESELE HIER EN ER IS POESELE DAAR...

Een Poesele aan het kanaal Ieper-IJzer

Wie in verband met de Eerste Wereldoorlog surft op het internet wordt ongetwijfeld met de naam Poesele geconfronteerd en de vele schermutseringen die er plaats vonden tijdens de Grote Oorlog.

Het Poesele dat hier bedoeld wordt is niet de kleinste deelgemeente van Nevele maar een wijk van de vroegere gemeente Noordschote. Samen met Lo, Pollinkhove en Reninge vormt Noordschote de huidige gemeente Lo-Reninge. Noordschote heeft een oppervlakte van 1055 ha en is een landbouwgemeenschap.

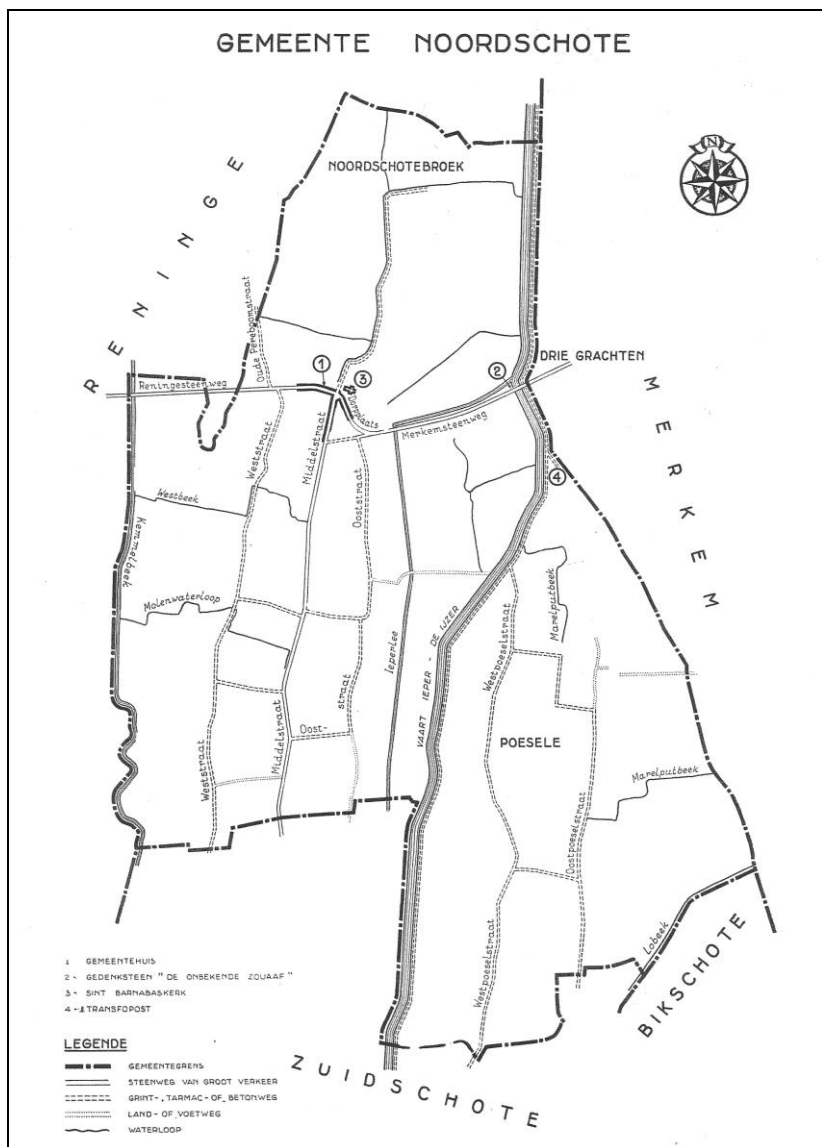
Noordschote is begrensd door Reninge in het noorden en het westen waar de Kemmelbeek gedeeltelijk een natuurlijke grens vormt. Zuidschote ligt aan de zuidgrens en in het zuidoosten vormt de Lobeeek de grens met Bikschote. In het oosten ligt Merkem gedeeltelijk van Noordschoote gescheiden door het kanaal of de vaart Ieper-IJzer die naar het zuiden toe de grens vormt tussen de wijk Poesele in het oosten en de rest van het dorp in het westen. Op vandaag is Noordschote nog enkel een parochie met zo'n 300 zielen. Kerk en parochie zijn genoemd naar St.-Barnabas. De kerk werd tijdens de Eerste Wereldoorlog totaal vernield. Ze werd heropgebouwd in 1923 en in 2007 gerestaureerd.

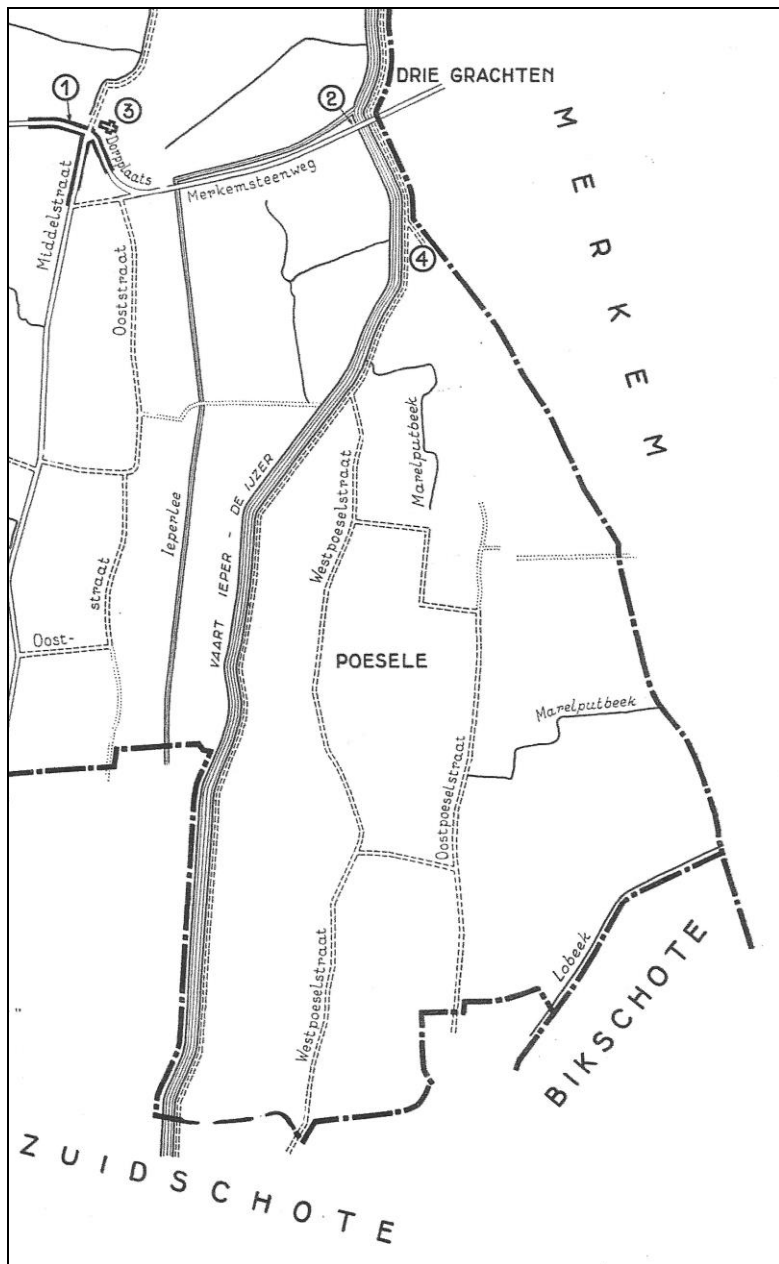

De wijk 'Poesele' wordt van noord naar zuid doorkruist door twee straten, de Westpoeselstraat en de Oostpoeselstraat. Het is de grootste wijk van Noordschote die meer dan een derde beslaat van de huidige oppervlakte van de parochie. Ten noorden van Poesele, op grondgebied Merkem, ligt Drie Grachten¹³ (nu fusiegemeente Houthulst).

¹³ Drie Grachten dankt zijn naam aan het feit dat er drie waterlopen samenkomen, namelijk het Kanaal Ieper-IJzer, de gekanaliseerde Ieperlee en de Martjesvaart (vroeger de St.-Jansbeek).

GEMEENTE NOORDSCHOTE

Vier jaar in het frontgebied

Poesele dat regelmatig in een adem wordt vernoemd met de wijk Drie Grachten had zeer zwaar te lijden onder het oorlogsgeweld. De wijk lag met Bikschote op de frontlijn van wat de *leperboog*¹⁴ werd genoemd. De dorpskern van Bikschote is een van de meest bevochten plaatsen geweest tijdens de *Eerste Slag om Ieper* en Poesele ligt tussen Bikschote en het kanaal Ieper-IJzer. Dit gebied ging in deze veldslag het meest over van het ene kamp naar de andere. De belangrijkste veldslag in deze strijd was de *Slag bij Langemark* op 21 oktober 1914.

Door het vroege winterweer en na een laatste Duitse poging om door te breken nemen de gevechten er een einde op 12 november 1914. De Duitsers zitten in de dorpskom van Bikschote en Poesele maar over het kanaal zijn ze niet geraakt, ook niet bij de *Tweede Slag om Ieper* (22 april – 15 mei 1915). In Poesele bleef het wel haast constant woelig, hierna enkele voorbeelden.

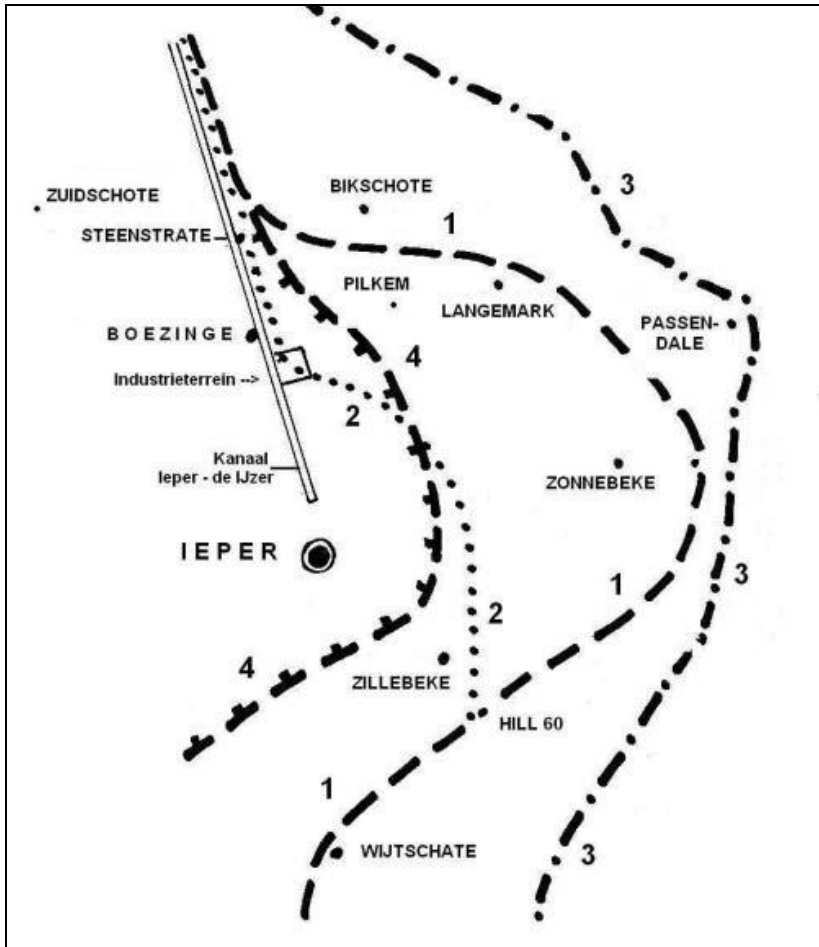
Op 11 augustus 1916 werd door de Belgen te Poesele een raid uitgevoerd waarbij enkele Duitsers gevangen genomen werden en waarbij interessante informatie werd verzameld over hun positie en hun organisatie aan het front¹⁵ en op 16 oktober 1916 werd de Duitse bunker die zich op zo'n 400 meter bevond van het bruggenhoofd, *Het Witte Huis*, overvallen en opgeblazen¹⁶.

Een andere actie vinden we vermeld in het wekelijks legerbericht van 19-25 mei 1917: *'Bom- en granaatgevechten werden geleverd vóór Dixmuide, het Veerhuis en Steenstraete. Onze artillerie en loopgraafstuk hebben dekkingen des vijands benoorden Dixmuide en naar den kant van Poesele stuk geschoten.'*

¹⁴ De Ieperboog was een uitstulping in het westelijk front rond Ieper. Het was een stuk grondgebied in handen van de geallieerden dat in de vorm van een wijde boog vooruitstak in het door de Duitsers bezette gebied.

¹⁵ Patrick GOOSSENS, De Raid te Poesele, 11 augustus 1916, in Vijfzeventig jaar geleden... 1916... beleefd door Belgen, The Westers Front Asdsociation België, 11 november 1991.

¹⁶ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/woi/relict/2064>.

*De leperboog of de frontlijn na elke van de vier slagen bij Ieper.
Poesele ligt ten noorden van Bikschote tegen het kanaal leper-IJzer.*

Kaartje overgenomen uit:

<http://www.wo1.be/nl/geschiedenis/gastbijdragen/militaire-en-burgerlijke-geschiedenis/de-slag-van-pilkem-de-gebeurtenissen-van-31-juli-1917-op-het-grondgebied-boezin>

Bij de *Derde Slag om Ieper* ook de *Slag om Passendale* genoemd (eind juli – begin augustus 1917) worden Bikschote en Poesele opnieuw heroverd door de Fransen. In juni had de Britse Generale Staf in Vlaanderen een

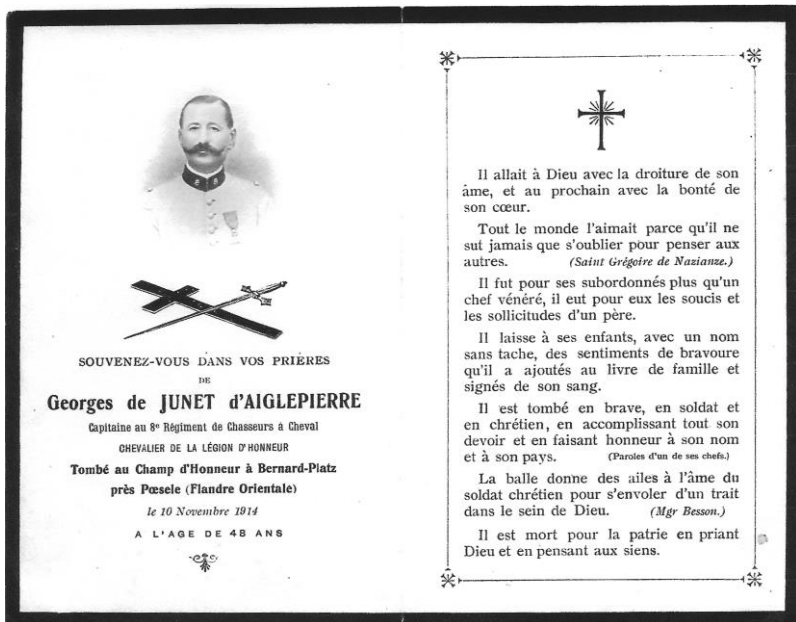
groot offensief opgezet waaraan naast Belgische legereenheden ook het 1ste Franse leger deelneemt versterkt met o.a. Senegalese Mariniers en een brigade Franse Mariniers. De hoofdtak van deze laatste was *'het schoonmaken van het schiereiland Poesele'*. Nogal snel dwong het onophoudende artillerievuur de Duitsers om hun eerste linie op te geven en op 11 augustus bereikten de mariniers Poesele en bezetten ook het bruggenhoofd Drie Grachten in het noorden. Op de Duitsers werd een front over een lengte van 2,5 km en een diepte van 800 meter veroverd en vele tientallen Duitsers gaven zich over.

Bij de *Vierde Slag bij Ieper*, ook het Duitse lenteoffensief genoemd (9 tot 29 april 1918), gaven de Britten om strategische redenen Passendale op omdat het verdedigen van de ruime boog rond Ieper daar onhoudbaar was geworden door het feit dat ze veel aan slagkracht verloren als ze door de Duitsers langs drie zijden bestookt werden. Men stelt zich tevreden met het innemen van de stellingen van het einde van de Tweede Slag om Ieper in 1915.

Bij het inzetten van het bevrijdingsoffensief op 28 september 1918 wordt in één dag geheel het door de Duitsers heroverde gebied ingenomen en begon een niet te stuiten opmars van de geallieerde troepen richting Duitsland.

De verwarring blijft...

Op zondag 30 september 2012 reed een Volkswagen-camper met Zwitserse nummerplaat traagjes door de straten van Poesele. De bejaarde chauffeur parkeerde zijn wagen aan Het Kruisken en wandelde met een aristocratische tred door de Beentjesstraat richting kerk. In zijn hand hield hij een vergeeld doodsprentje en vroeg aan de bewoners die hij tegen kwam wie hem hierover meer kon vertellen. Samen met ons lid Norbert Corijn kwam hij bij mij aanbellen. Hij stelde zich voor als Christian de Junet d'Aiglepierre uit Ecublens in Zwitserland. Hij was hier op zoek naar 'Bernard-Platz' bij Poesele, de plaats waar zijn grootvader Georges de Junet d'Aiglepierre op 10 november 1914 het leven liet. Het moest hier ergens zijn want op het doodsprentje staat duidelijk vermeld *'Poesele (Flandre Orientale)'*. Toen ik de man in het kort het krijgsverloop van de Duitse inval schetste begreep hij al snel dat het inderdaad niet in onze streek was dat zijn grootvader was gesneuveld. Dank zij vroegere opzoekingen rond het andere Poesele kon ik hem op weg helpen naar de juiste omgeving die hij zocht.

Georges de Junet d'Aiglepierre, een telg uit een oude voorname Franse familie die op het einde van de 16de eeuw in de adelstand werd verheven, was kapitein bij het Franse 8ste Regiment Jagers te Paard. Hij werd geboren te Aiglepierre in het departement Jura, regio Franche Comté, op 16 maart 1866. Hij was 'Chevalier de la Légion d'Honneur' en sneuvelde voor zijn vaderland op Belgische bodem op 48-jarige leeftijd. Volgens de inlichtingen van zijn regiment was dit: *Commune du décès: Bischoote – Lieu, complément: Pesele - Maison du passeur*. Samen met hem sneuvelden op 10 november 1914 ook kapitein Albert De Suremain, de luitenanten De Bony de Lavergne en Grublier de Fougères en werden 66 jagers gedood of gevangen genomen. *Maison du Passeur* was de naam die de Fransen tijdens de Eerste Wereldoorlog gaven aan de herberg *Het Witte Huis*, een herberg met een eigen veerdienst. In 1984 werd een naamsteen 'Maison du Passeur' onthuld die herinnering moet levendig houden aan de geschiedenis van de herberg en de veerdienst tijdens de Grote Oorlog. Hij bevindt zich ter hoogte van kilometerpaal 10 langs het kanaal Ieper-IJzer.

André Bollaert

Pesele

76

VERSLAGEN

Zondag 23 februari 2014, jaarlijkse algemene vergadering in de refter van de Sint-Vincentiuschool te Nevele met daarna lezing door Luc Bauters: *Versteend, versterkt, verborgen! De resten van de donjon van Nevele van nabij en in een ruimere context bekeken.* 72 aanwezigen.

Nadat ons bestuurslid Hugo Schaeck zijn rondleiding om en rond de restanten van de eeuwenoude donjon van Nevele had afgewerkt, werd het talrijk opgekomen publiek door voorzitter André Bollaert verwelkomd op de 45ste algemene vergadering van de heemkring. Na een kort overzicht van het voorbije jaar werden de belangrijkste activiteiten die in 2014 gepland zijn overlopen.

Er werd kort ingegaan op de komende Sinksententoonstelling, die als titel meekreeg: 1914 – OORLOG IN GROOT NEVELE, en de najaarsactiviteiten zoals een fietstocht langs de kleine oorlogsmonumenten, de jaarlijkse wandelingen voor de scholen en de volwassenen in het frontgebied van de Eerste Wereldoorlog in Landegem, de dodenkaart waarop de plaatsen worden aangeduid waar de meer dan 200 gesneuvelden van oktober-november 1918 in Groot Nevele zijn gevallen en/of begraven zijn.

De meeste activiteiten rond de Eerste Wereldoorlog worden in de heemkundige kring gecoördineerd door erevoorzitter Jan Luysaert en nieuw bestuurslid Alex Dhondt die in september van vorig jaar onze troepen kwam vervoegen. Alex woont in Merendree en zijn familie is al generaties in het Nevelse gevestigd. Hij is reserveofficier bij het Belgische Leger en kent als geen ander de militaire technieken, regels, gebruiken en geplogenheden. Met een warm applaus heette het publiek Alex van harte welkom in het bestuur.

Daarna werd de spreker van de namiddag door de voorzitter voorgesteld: *'Als je de titel van de lezing van deze namiddag bekijkt begrijpen de meesten wel waarom we deze plaats hebben gekozen voor onze 45ste jaarvergadering. Ik wil hier toch eerst en vooral de directie van Sint-Vincentiuschool bedanken voor hun gastvrijheid want deze plaats geeft toch wel een tikkeltje meer uitstraling aan onze lezing van vandaag. We*

bevinden ons hier namelijk op het vroegere opperhof van het aloude kasteel van Nevele.

Ook onze spreker van vandaag is niet de eerste de beste. Officieel lezen we dat Luc Bauters erfgoedconsulent archeologie is van de provincie Oost-Vlaanderen. Luc woont in Meigem, m.a.w. hij woont in het historische Land van Nevele, hij is bestuurslid van de Kring voor Geschiedenis en Kunst van Deinze en de Leiestreek, hij is coördinator van OMD in Deinze en is er ondervoorzitter van de stedelijke erfgoedcommissie, hij is technisch adviseur bij de KLAD, samen met o.a. prof. Wim De Clercq is hij oprichter van Forum Vlaamse Archeologie, maar hij is ook actief over grenzen heen en heeft ook meerdere publicaties op zijn naam staan. Luc is eigenlijk... het is gewoon te veel om op te noemen. Wij hebben de laatste maanden Luc vooral leren kennen als een gedreven vorser met een grote liefde voor zijn vak: de archeologie.

Na de herontdekking van de toegangspoort van de donjon door ons bestuurslid Hugo Schaeck is het onderzoek dank zij Luc in een stroomversnelling gekomen. Er komen trouwens weinig interessante artefacten in de Vlaamse ondergrond naar boven waarvan Luc niet op de hoogte is.

Het is vooral deze kennis en ervaring, gepaard aan zijn gekende gedrevenheid, die hem toelaat de vondsten in de juiste context te plaatsen. We zijn dan ook blij dat Luc het op zich genomen heeft om de speciale publicatie te coördineren die het Land van Nevele begin september zal uitgeven over de donjon en het kasteel van Nevele.'

Een zeer geïnteresseerd publiek genoot duidelijk van de goed gedocumenteerde lezing van de heer Bauters. 'Donjons van het type in Nevele en die ouderdom zijn uiterst zeldzaam in Vlaanderen. Enkel de oudste fase van het Gravensteen kan er mee vergeleken worden. Ze zijn de laatste tastbare sporen die verwijzen naar het feodalisme, een verdeling van de macht aan plaatselijke heren die trouw aan de graaf zijn verschuldigd, maar zich steeds meer gedragen als zelfstandige heersers.' aldus Luc Bauters.

Daarna werd overgegaan tot de uitreiking van de Nevelse huwier door voorzitter Bollaert als volgt ingeleid:

'Het Land van Nevele heeft de goede gewoonte om regelmatig personen te huldigen waarvan wij menen dat ze dit verdienen. Naar aanleiding van de tiende verjaardag van de Heemkundige Kring werd op 27 januari 1980 de 'Orde van prins of prinses in de Nevelse Huwier' ingesteld. Een huwier is een

verdwenen Nevelse perensoort, waarvan we weten dat ze tijdens de middeleeuwen op de Gentse fruitmarkt werd verhandeld en dat ze er werd aangevoerd door handelaars uit Nevele. Met een schaal waarop een peer staat afgebeeld tonen we onze achting en dankbaarheid aan personen die in hun dorp of streek een bijdrage hebben geleverd tot het beschermen of bewaren van het patrimonium of die de heemkunde een warm hart toedragen. Vandaag gaan we de Nevelse huwier uitreiken aan Jules en Georgette Schelstraete-Van Ruymbeke en aan hun zoon Carl Schelstraete. Het is in de eerste plaats dank zij Jules en Georgette Schelstraete dat we hier nu onderzoek kunnen verrichten naar de vroegste geschiedenis van de heerlijkheid Nevele en het oorspronkelijke kasteel van onze heren van Nevele. Toen het echtpaar Schelstraete in 1982 het voormalige klooster van de Zusters van Deftinge aankochten, stelden ze van in het begin alles in het werk om het empirekasteel van de familie Carbonelle in zijn grootsheid te behouden. Binnenin werd het ingericht als flatgebouw en de mooie inkomhal en de majestueuze trap naar de verdieping werden behouden en gekoesterd. Dankzij de gastvrijheid van Jules en Georgette konden wij, Het Land van Nevele, het Comité Open Monumentendag en vele andere erfgoed- en culturele verenigingen het empirekasteel en de middeleeuwse steektrap van de eeuwenoude donjon bezoeken en er geïnteresseerden rondleiden. Jules en Georgette het siert jullie dat jullie zoveel zorg hebben besteed aan dit stukje Nevelse geschiedenis maar het siert jullie nog meer dat jullie steeds belangeloos de Nevelaars, de geïnteresseerden en de talrijke vorsers de mogelijkheid hebt geboden om van dit stukje unieke geschiedenis mee te genieten. Het is ons dan ook een genoegen om jullie vandaag als prins en prinses op te nemen in de orde van de Nevelse huwier. Van harte proficiat.

Carl Schelstraete maakte zijn entree bij Het Land van Nevele in 1985. In het kader van een BTK-project schreef hij als pas afgestudeerde historicus met de medewerking van Hilde Kintaert en Dorine De Ruyck "HET EINDE VAN DE ONVERANDERLIJKHEID" een baanbrekende studie over de leef- en woonomstandigheden tijdens de 17de en 18de eeuw in het Land van Nevele die in 1986 verscheen.

'Nog nooit, ook al beschikt de Vlaamse historiografie over heel wat pioniers op het vlak van bronnenanalyse, kregen we zo'n minutieuze en complete behandeling van boedelbeschrijvingen onder ogen.' aldus prof historicus Chris Vandenbroeke zaliger die destijds het project op de voet heeft gevolgd. Het boek verscheen op 500 exemplaren. Later zou blijken dat het er enkele honderden te weinig waren. Om aan de vraag van vele vorsers en

studenten tegemoet te komen werd het volledige boek in 2012 digitaal beschikbaar gesteld voor iedereen op onze website met de toelating van de auteur. Maar er is meer, als huidig mede-eigenaar van het 19de eeuwse empirekasteel is het vooral dank zij Carl dat de 'vrienden van de donjon', een werkgroep die zich buigt over de geschiedenis van dit eeuwenoude bouwwerk, waardevol opzoekingswerk kunnen blijven verrichten. Na de herontdekking van de toegangspoort van de donjon kwam opnieuw de echte historicus in Carl naar boven en liet hij vrijwillig de werken voor onbepaalde tijd stilleggen om de onderzoekers hun werk te laten doen. De bouwplannen werden aangepast zodat voor altijd een zichtbaar spoor zal blijven van de grootsheid van het Nevele van weleer. Wie onze lokale geschiedenis en ons patrimonium zo'n warm hart toedraagt verdient het zeker om opgenomen te worden in de orde van de Nevelse huwier. Van harte proficiat Carl.'

*De laureaten van de Nevelse Huwier en de bestuursleden van
Het Land van Nevele voor de restanten van het oude kasteel van Nevele.
V.l.n.r. Stefaan De Grootte, André Bollaert, Jules Schelstraete, Trees
Coppieters, Georgette Van Ruymbek, Luc Bauters, Jan Luysaert, Carl
Schelstraete, Patrick Tuytschaever, André Stevens, Luc Bauwens, Alex
Dhondt, Arnold Strobbe, Hugo Schaeck.*

In naam van zijn familie en ook uit eigen naam dankte Carl Schelstraete de heemkring voor de eer die hen te beurt viel en maakte hij van de gelegenheid gebruik om alle personen te bedanken die op een of andere

80

manier hebben meegeholpen aan het vrijmaken van de eeuwenoude muur van de donjon. Hij bedankte ook allen die op een of andere manier hun medewerking verlenen aan de publicatie die verwacht wordt in september, hetzij door onderzoek ter plaatse, opzoekingswerk in archieven en/of het neerschrijven van de resultaten hiervan.

Tussendoor werd nog opgemerkt dat de website van Het Land van Nevele gemiddeld 32 bezoekers per dag telt. Pas actief sinds december op Facebook tellen we op vandaag reeds meer dan 560 volgers, in Facebooktermen 'likers' genoemd, m.a.w. de heemkring heeft ook zijn intrede gedaan in de wereld van de sociale media van de 21ste eeuw.

Vermits vele van onze oude tijdschriften niet meer beschikbaar zijn werd besloten om alle tijdschriften en publicaties van 1970 tot en met 1990 digitaal op onze website te plaatsen.

Tot slot werden de aanwezigen uitgenodigd aan de koffietafel met echte 'Land van Nevele-taart' vervaardigd door de dames en de heren van ons bestuur en het smaakte lekker. Hartelijk dank hiervoor!

(A.B.)

Zondagvoormiddag 9 maart 2014, aperitiefgesprek in Erfgoedcentrum Het Land van Nevele. Vijftien aanwezigen.

Volgens de Vlaamse schrijver Filip De Pillecyn, zelf oud-strijder uit de Eerste Wereldoorlog, heeft het grote drama van de soldaten aan het IJzerfront in de Vlaamse literatuur nooit literaire meesterwerken voortgebracht. Waarom wij geen Vlaamse oorlogsliteratuur hebben, blijft een raadsel.

En dit staat in groot contrast met de Engelse, Franse, Duitse en ook de Franstalige literatuur in België, met o.m. *La boue des Flandres* en *Jusqu'à l'Yser* van Max Deauville.

Merkwaardig is ook dat beide werken van deze Franstalige Belg pas in 2007 (*De modder van de Westhoek*) en in 2011 (*Tot aan de IJzer*) in het Nederlands werden vertaald.

Zo ook verliep het met de Engelstalige werken van twee frontverpleegsters Ellen La Motte en Mary Borden.

Tijdens de voorbereiding van zijn roman *Godenslaap* ontdekte Erwin Mortier hun werken en bezorgde ons een aangrijpende, poëtische en toch wrange vertaling. Bijna 100 jaar na de Eerste Wereldoorlog!

Ons bestuurslid Trees Coppieters, voordrachtskunkenares, koos uit beide werken prangende passages die op weergaloze wijze de onzin en de menselijke moordmachine van de Eerste Wereldoorlog bloot leggen. Wij kunnen enkel maar de lectuur aanraden van *Verboden gebied* (Mary Borden) en *Het kielzog van de oorlog* (Ellen La Motte).

Na de hoorbare stilte bij het voorlezen, kreeg Trees tijdens het aperitief, zeer terecht, alle lof voor de ingetogen en beheerste wijze waarop zij deze teksten ten gehore bracht.

(J. L.)

Herkomst afbeeldingen

André Bollaert: 68, 70.

Christian de Junet d'Aigelepierre: 76.

Walter De Smet: 22-23.

Familie Daniel Dhooge: 4, 5, 15, 27.

Roland Lutten: 80.

Provincie West-Vlaanderen: 71; 72.

Arnold Strobbe: 65.

Alex Van Maldeghem: 25.

Zusters Franciscanessen Vinderhoute: 10-14.